

Täysistunto

Torstai 6.2.2025 klo 16.00—18.51

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto keskeytettiin klo 16.59. Täysistuntoa jatkettiin klo 18.01. Täysistunto päättyi klo 18.51.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—16.59) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (18.01—18.51).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
työministeri Arto Satonen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
elinkeinoministeri Wille Rydman
sisäministeri Mari Rantanen
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan paina-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

malla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevalle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden menosäästöjen aikataulusta (Tytti Tuppurainen sd)

Suullinen kysymys SKT 1/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Tällä viikolla vietettiin maailman syöpäpäivää. Jokaisen syöpään sairastuneen ihmisen tarina on erilainen, mutta jokainen heistä ansaitsee hyvän ja inhimillisen hoidon, ja se edellyttää, että hoitoon pääsee.

Nyt hallitus on kuitenkin pakottanut ihmisten hoidosta vastaavat hyvinvointialueet erittäin koviin säästöihin, leikkauksiin, liian kireässä aikataulussa. [Ben Zyskowicz: Jonka te sääditte!] Ja säästöjen aikataulusta te ette jousta. Ei, vaikka sairaaloiden henkilökunta, asiantuntijat ja oppositio ovat varoittaneet teitä, pääministeri Orpo, kiirehtimisen seurauksista. Nyt kun on jopa riippumaton talouspolitiikan arviointineuvosto varoittanut hallitusta, että sen kiireaikataulu voi vaarantaa kansalaisten kannalta kaikkein keskeisimmät sosiaali- ja terveyspalvelut, minä kysyn teiltä, pääministeri: miksi te ette usko asiantuntijoiden neuvoa ja kohtuullista hyvinvointialueiden menosäästöjen aikataulua, jotta ihmisten hoitoonpääsy voitaisiin turvata? [Ben Zyskowicz: Miksi te sääditte tällöisen aikataulun, edustaja Tuppurainen?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin hyvää istuntokautta ja ensimmäistä kyselytuntia kaikille. Tästä tämä lähtee.

Tähän varsinaiseen kysymykseen: Me olemme nyt rakentaneet sitä varsinaista sote-palvelua sinne edellisen hallituksen säätämän raamin sisälle, ja se on kova työ. Sitä tehdään yhdessä hyvinvointialueiden kanssa, mutta nyt se käänne on selkeästi tapahtunut. Yksitoista aluetta arvioi, että nyt tänä vuonna ne tulevat pääsemään positiiviseen tulokseen, kuusi noin nollatulokseen, ja on selvää, että muutamilla alueilla, noin viidellä, on erittäin suuria vaikeuksia, ja heidän kanssaan tehdään töitä.

Mutta ei ole nyt aika, että me helpotetaan koko sitä teidän säätämäännne lainsäädäntöä, joka pakottaa tähän ja josta tulee tämä alijäämän kattamisvelvollisuus, vaan me teemme niiden alueiden kanssa töitä, joilla on vaikeuksia. Kaikkein tärkeintä on se, että me turvaamme palvelut, mutta saadaan samaan aikaan tämä tärkeä uudistus menemään eteenpäin, jotta tulevaisuudessa on kestävä, hyvä sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä ja että hoitoon pääsee kaikkialla Suomessa. Mutta tämä menee nyt oikeaan suuntaan. Ei nyt ole aika antaa periksi, vaan tehdä töitä näiden alueiden kanssa, joissa on vaikeuksia.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen liittyen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Samalla totean, että vihreiden, vasemmistoliiton ja Liike Nytin ennalta ilmoittamat kysymykset koskettelevat tätä samaa teemaa, joten ne käsitellään tässä samassa yhteydessä. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.04 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiasia on se, että, pääministeri Orpo, teidän hallituksenne on pakottanut hyvinvointialueet leikkauksiin, joiden seurauksena hoitoonpääsy vaikeutuu, lapset ja nuoret jonottavat apua mielenterveysongelmiin ja vanhustenhoivaa heikennetään. Ja nyt te, pääministeri Orpo, tässäkin ilmoittitte, että ei, kohtuullistamista ei ole luvassa hyvinvointialueitten leikkauksiin. Aikataulusta te ette jouta, ei, vaikka jopa teidän hallituksenne oma korkea-arvoinen alivaltiosihteeri, sote-ohjauksesta vastaava virkamies, on suoraan todennut, ettei tämä teidän säästöaikataulunne ole realistinen.

Pääministeri Orpo, miksi te piiskaatte hyvinvointialueita aikatauluun, joka pakottaa ne purkamaan ihmisille elintärkeitä palveluita? Miksi toimitte näin, vaikka jopa talouspolitiikan korkea-arvoinen arviointineuvosto on todennut, ettei jouston tarvitsisi tarkoittaa valtion rahoituksen kasvattamista pidemmällä aikavälillä? Kaikki muut tässä maassa vaativat hyvinvointialueille aikaa, paitsi tämä hallitus. Pääministeri Orpo, oletteko te [Puhemies koputtaa] tehnyt tästä itsellenne arvovaltakysymyksen? [Ben Zyskowicz: Miksi sääditte tällaisen aikataulun, edustaja Tuppurainen?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä pakko ole meidän keksintömme, se on teidän säätämänne laki, [Vasemmalta: Te olette vastuussa! Te voitte korjata sitä!] miten rahoitusjärjestelmä toimii. Toinen huomio on se, että voi että, kun te sosiaalidemokraatit aina puhuisitte korkea-arvoisesta talouspolitiikan arviointineuvostosta ja kaikissa muissakin asioissa olisitte samaa mieltä, kuten siinä, että hallituksen talouspolitiikka on oikeaa, oikein mitoitettua, oikein ajoitettua.

Mitä tulee sitten vielä tähän aikatauluun, niin taisi olla jossain siellä teidän kotiseutunne suunnalla, jossa hyvinvointialueen johto kävi kiittämässä siitä, että on pidetty kiinni tästä vaatimuksesta, että talous pitää saada kuntoon, koska se on myöskin kirittänyt ja osin pakottanutkin tekemään niitä välttämättömiä uudistuksia. Nyt ne asiat ovat menneet parempaan suuntaan.

Ja sitten jos ajatellaan nyt niitä viittä aluetta, joissa on isoja vaikeuksia talouden kanssa, niin me tuemme heitä, me autamme heitä. Jos ei siinä saada sitä asiaa korjaantumaan, voidaan mennä arviointimenettelyyn. Arviointimenettelyn seuraus voi olla se, että annetaan lisärahoitusta, jos palveluiden turvaaminen sitä vaatii. Tämä menee nyt oikeaan suuntaan, pitää vaan nyt tehdä töitä [Puhemies koputtaa] yhdessä hyvinvointialueiden kanssa.

2.2. Suullinen kysymys sosiaali- ja terveyspalveluiden tilanteesta (Atte Harjanne vihr)

Suullinen kysymys SKT 2/2025 vp

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.06 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Eilen nousi uutisiin tieto, että hallitus valmistele 35 miljoonan euron leikkausta Helsingin sote-rahoitukseen perusteena ylijäämä vuosilta 23—24. Hallitus siis toisin sanoen haluaa rangaista Helsinkiä siitä, että se on tasapainottanut talouttaan, kuten hallitus on halunnut. Eihän siinä ole mitään järkeä. Mukana lienee ihan suoraa Helsinki-vihaa, jota helsinkiläisenä pidän surullisena, mutta tässä salissa olennaisempi kysymys on kuitenkin viestistä, joka tällä lähetetään alueelle, että on parempi mennä ali kuin yli, että on turhaan tehty sitä hirvittävää leikkaustyötä, jota siellä on väkisin tehty.

Ylipäänsä hallituksen tilannekuva sosiaali- ja terveyspalveluista on hukassa. Suomalaiset ovat erittäin huolissaan sote-palveluiden tilasta. Viikonloppuna te, pääministeri Orpo, totesitte, että puheet soten kriisistä ovat vain opposition propagandaa. Jännä sikäli, että vuonna 22 johtamasi puolue teki välikysymyksen terveyspalveluiden kriisistä. Onko siis jatkuvasti haukkumanne sote-malli toiminut, vai mistä on kyse, koska tämä hallitushan on lähinnä kriisiyttänyt tarkoituksellisesti sosiaali- ja terveyspalveluita?

Arvoisa pääministeri, onko sitä kriisiä vai ei, ja mitä aiotte sille tehdä? [Oikealta: Muutakaa Tampereelle!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opposition retoriikan mukaan meidän terveyspalvelumme ovat romahtamassa, ja minusta se on väärä viesti suomalaisille, koska meillä suurimmassa osassa Suomea palveluihin pääsee, [Veronika Honkasalo: Missä?] meillä on maailman parasta hoitoa, maailman parhaita hoitajia ja lääkäreitä, sosiaalipalveluita. Suurin osa Suomen järjestelmässä toimii hyvin, ja nyt kun uudistuksia on viety eteenpäin alueilla, niin siellä on pystytty purkamaan hoitojonoja, on tuotu mukaan uusia tapoja, joista ihmiset pitävät ja jotka ovat ihmis- ja asiakasystävällisiä, kuten omalääkärimalli, omatiimimalli, digitaaliset vastaanotot — ne ovat hienoja juttuja, ja näitä viedään eteenpäin. Siksi on väärin sanoa, että meillä olisi romahtamassa meidän järjestelmä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei kukaan ole niin sanonut! — Vasemmalta: Ei, ei!] Se on pelottelua, ja sitä olen kritisoinut.

Mitä tulee Helsingin ratkaisuun, niin asianomainen ministeri voi tarkentaa, mutta se, mikä lähti nyt lausunnolle, on pohjaesitys, ja me tulemme käymään sen läpi. Me haluamme kannustavan mallin ja tulemme katsomaan, että lopputulema on oikeudenmukainen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.08 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän koko palveluitten kriisiytymiseen: Hyvinvointialuejohtajat ovat arvioineet, että he pystyvät turvaamaan ihmisten palvelut riittävän yhdenvertaisesti. [Välihuutoja vasemmalta] Me tiedämme, että yksittäisiä palveluitten kehittämispaikkoja on eri puolilla,

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

mutta työtä tehdään, jotta me saamme palvelut turvattua ja rahoituksen riittämään. Käännettä todellakin on tapahtunut myöskin tässä rahoituksen riittävyyden puolella.

Mitä tulee tähän Helsingin uutisointiin, meidän on hyvä pitää erillään nämä viime kevään julkisen talouden suunnitelmassa tehdyt kertaluontoiset säästöt ja se, miten me kehitämme koko rahoitusmallia. Koko rahoitusmallia ollaan kehittämässä kannustavaan suuntaan. Me olemme tuomassa sinne nyt tämän HYTE-kertoimen, joka itse asiassa tuo Helsingille 13 miljoonaa pysyvää rahoitusta lisää tämän esityksen mukaisesti. Ja sitten on erikseen olemassa tämä kertaluontoinen säästö, joka on 15 miljoonaa vuodelle 26 ja 20 miljoonaa vuodelle 27 koko hyvinvointialueitten 26,2 miljardin rahoituksesta. Siitä on nyt mennyt työryhmän esitys lausunnoille. Nyt on hyvä aika lausua siitä, ja hallitus vetää johtopäätökset sitten sen lausuntokierroksen jälkeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.10 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan sellaista aitoa debattia ja niinpä kysyn teiltä, pääministeri, nyt eri kysymyksen kuin olin tähän saliin tullessani ajatellut kysyä.

Kuuntelin tarkkaan teidän vastauksenne edustaja Tuppuraisen ensimmäiseen kysymykseen, ja teidän vastauksessanne oli vakava virhe. Te totesitte, että tänä vuonna taloudet ovat melko lailla tasapainossa usealla hyvinvointialueella. Se on totta — sen 1,4 miljardin jälkikäteistarkastuksen takia, joka perustuu siihen edellisen hallituksen johdolla säädettyyn sote-rahoituslakiin. Mutta se ei ratkaise vuosien 23 ja 24 alijäämiä, jotka ovat yhteensä 2,6 miljardia euroa. Jos ne yritetään tasapainottaa ensi vuoden loppuun mennessä, edessä on jättiläismäisiä irtisanomisia, henkilökunnan lomautuksia ja palveluiden heikennyksiä. Ettekö te voisi harkita tätä tasapainotusajan pidentämistä? [Vasemmalta: Hyvä kysymys! — Timo Harakka: Faktantarkistus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.11 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei siinä ollut virhettä. Siis ensinnäkin me lisäsimme, juuri niin kuin laki sanoo, sen 1,4 miljardia ja sen lisäksi vielä 800 miljoonaa. Eli tälle vuodelle... [Aki Lindén: Indeksitarkistus!] — No, kai se on sama, mihin se perustuu. — Me olemme etsineet 2,2 miljardia euroa lisää rahaa hyvinvointialueille niitten rahoittamiseen.

Edelleen sanon, että muistaakseni 11 aluetta on itse arvioinut, että tänä vuonna [Aki Lindén: Tänä vuonna?] — tänä vuonna — talous kääntyy positiiviseksi, ja minä iloitsen siitä, että talous kääntyy positiiviseksi. Nyt arvioidaan alustavasti, että se on noin 250 miljoonaa. Siitä lähtee se työ sen eteen, että myöskin ne vanhat alijäämät saadaan katettua. Mutta se 1,4 miljardia jää sinne pohjiin. Se on tulevana vuosina rahoittamassa meidän sosiaali- ja terveyspalveluita, ja sen rahan on tämä hyvä hallitus etsinyt muualta. [Naurua — Markus Lohi: Ei jää pohjiin!] — En tiedä, mikä siinä naurattaa. Me on etsitty se muualta, jotta turvataan suomalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut. — Se on valtava määrä rahaa, ja me huolehdimme niistä palveluista. Mutta jokainen ymmärtää, että soten rakentaminen siihen raamiin on jättiläismäinen työ [Puhemies koputtaa] ja se on vaikeaa, mutta me menemme eteenpäin koko ajan.

2.3. Suullinen kysymys sosiaali- ja terveyspalveluiden tilanteesta (Veronika Honkasalo vas)

Suullinen kysymys SKT 3/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.12 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, tosiaan noin kaksi ja puoli vuotta sitten oppositiojohtajana te julistitte täällä, että vanhus- ja terveyspalvelut ovat kriisissä. Mitä sen jälkeen on tapahtunut? Olette leikanneet satoja miljoonia hyvinvointialueiden rahoituksesta, hoitotakuu on romutettu ja vanhuspalveluista leikattu. Samalla verorahoja on kaadettu yksityisten terveysfirmojen voittoihin, hoitohenkilöstöä irtisanotaan ympäri Suomea. Muutama päivä sitten, pääministeri Orpo, teidän oma alueenne ilmoitti uusista yt-neuvotteluista. Kaiken tämän keskellä te ilmoititte, että sote-palvelut eivät ole kriisissä ja että kyse tosiaan on opposition propagandasta. Voitteko, pääministeri, nyt kertoa eduskunnalle, koska tämä teidän aiemmin julistamanne kriisi oikein päättyi, ja onko teidän tilannekuvanne varmasti oikea?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.13 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Toistan edelleen sen, että suomalaiset terveyspalvelut eivät ole romahtamassa. Ne eivät ole romahtamassa, vaan Suomessa pääsee hoitoon, ja ne menevät parempaan suuntaan. Otetaan vaikka tämä Lindtmanin alue, Vantaa—Kerava. Puoli vuotta sitten siltä alueelta julistettiin, että tämä tilanne on kriisiytymässä, pitää saada lisärahoitusta. [Antti Lindtman: Kyllä!] Nyt pari kolme päivää sitten luin uutisen, että on tapahtunut suoranainen ihme: lähes kaikkiin palveluihin jonot ovat lyhentyneet, asiakkaat ovat tyytyväisiä, ja siellä on tapahtunut käänne parempaan. Tätä me haetaan joka puolella. Sen sijaan teidän tyylinne on, että tehdään niitä uudistuksia sitten ensi vuonna tai seuraavan hallituksen voimin, annetaan vain lisärahaa, joka on siis velkarahaa. Me teemme näitä asioita yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Kuten Vantaalla ja Keravallakin, kovalla työllä [Välihuutoja vasemmalta] ammatti-ihmiset saavat nämä hommat toimimaan, eivät voivottelemalla, eivät valittamalla, eivät pelottelemalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.14 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan olisi aika hallituksen päättää, onko sote sittenkin hyvä vai huono. Nyt näytti siltä, että pääministerin äskeisessä puheenvuorossa [Perussuomalaisten ryhmästä: Viikko se on ensi viikkokin!] se näyttikin erityisen hyvältä hankkeelta, kun paljon on saatu jo tämän hallituksen toimesta aikaan. Te äsken vetositte puheessanne siihen, että oli niin huono lainsäädäntö, mutta sillä te haluatte mennä. Samaan aikaan te muutatte sekä rahoituslakia että järjestämislakia tällä

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

kaudella, mutta ette millään saa aikaan realistisempaa suunnitelmaa alijäämien kattamisen suhteen. Kyllä kannattaa tarttua ihan omaan peiliin.

Sitten haluan kysyä teiltä, pääministeri: kuinka kauan Suomessa voi olla sellainen tilanne, että te elätte jotain muuta realismia kuin tuolla sote-alueilla eletään? Siellä on porukka hätää kärsimässä ja ihmettelemässä, kuinka kauan katsotaan tätä, että porukoita viedään yt-neuvotteluihin, palvelutasoa lasketaan, ja te säästätte. Te yhteensä säästätte omassa säästösuunnitelmassanne sekä sotesta että sosiaaliturvasta noin neljä miljardia euroa, ja täällä te annatte ymmärtää, että ei ole mitään säästöjä tekeillä. Kyllä on, ja ne säästöt ovat kovia. Te odotatte [Puhemies koputtaa] yksistään hyvinvointialueiden säästävän 900 miljoonaa. Miksi [Puhemies koputtaa] te ette usko, että tämä ei ole mahdollista? [Puhemies: Kiitoksia, nyt minuutti on käytetty korkojen kera!] Kysyn: miksi te ette usko valtiovarainministeriön virkamiehiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.16 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): arvoisa puhemies! Tämä hallitus ei lähtenyt enää edellisten tapaan tekemään hallinnon uudistusta, [Aki Lindén: Niin, kun se tehtiin jo ennen teitä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Vain rahoitus jäi! — Vain rahat puuttuu!] vaan nyt meillä on huomio nimenomaan ihmisten palveluitten kehittämisessä, ja me näemme monilta osin, että palveluissa on liikuttu myöskin hyvään suuntaan. On tullut paljon hyviä käytäntöjä, hyviä uudenlaisia palvelun muotoja eri puolilla Suomea, ja me haluamme, että nämä palvelut toimivat, ihmiset pääsevät oikea-aikaisesti hoitoon.

Samaan aikaan me olemme kantaneet huolta siitä, että näitten palveluitten on kannettava myöskin tuleville sukupolville, ja siitä syystä me olemme myöskin taloutta kuljettaneet koko ajan käsi kädessä tässä. Ja nyt näyttää siltä, että siellä on tapahtumassa käännettä. Kun me katsomme viime vuoden tilinpäätöksiä, niin syksyllä oli vielä ennuste, että alijäämät tulisivat viime vuodelta olemaan 1,4 miljardia. Nyt ne ovat tämän hetken tietojen valossa 1,2 miljardia. Eli on tapahtunut 200 miljoonaa euroa tällaista jarrutusliikettä, kustannusten hillintää, loppuvuonna. Sillä on merkitystä sille, että nyt näyttää, että meidän kehysvarauksemme riittää: ei jouduta tekemään mitään lisätoimia tämän takia. Samoin, kun katsotaan tämän vuoden talousarvioita, hyvinvointialuetalous koko maan tasolla on kääntymässä ylijäämäiseksi.

Mutta se asia, mistä me olemme huolissamme, on se, että alueet eriytyvät [Puhemies koputtaa] ja alueiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Ja sitä ei korjata sillä, että korjataan tätä yleistä lakia, [Puhemies koputtaa] vaan me tarvitsemme [Puhemies: Kiitoksia, nyt minuutti on kulunut!] aluekohtaista tukea, ja sitä me teemme. [Krista Kiuru: Parisataa miljoonaa saatiin taas leikattua sotesta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.17 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa valmistuu lähihoitajia työttömiksi, vaikka hoitajapula on arkea vanhuspalveluissa. Suomessa jää sairaanhoitajia lomautetuiksi, vaikka ihmiset jonottavat terveyskeskuksiin. Suomessa laite-taan lappua luukulle lastensuojeluyksiköissä, vaikka valitettavasti perheiden hätä ei ole hä-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

vinnyt mihinkään, ja Suomessa pienet sosiaali- ja terveysalan kotimaiset yritykset ajautuvat konkurssiin samalla, kun julkista rahaa annetaan kansainvälisillekin terveysjäteille.

Tilanne on aika järjetön, sitä on aika vaikea ymmärtää. Siitä voisi syyttää edellistä hallitusta tai hyvinvointialueita, mutta todellisuudessa hallituksella on ratkaisun avaimet. Te voisitte antaa lisää aikaa hyvinvointialueille kehittää toimintaa ja hakea säästöjä, aivan kuten talouspoliittinen arviointineuvostokin on raportissaan maininnut.

Kysynkin sosiaali- ja terveysministeri Juusolta: miten te selitätte suomalaisille tilanteen, jossa samaan aikaan kun he jonottavat sinne terveyskeskuksiin, kantavat huolta ikääntyneistä vanhemmistaan, siitä, riittääkö hoitajia, tai jonottavat lasten ja nuorten psykiatrialle, niin ammattilaisia jää työttömiksi, sote-alan ammattilaisia, joista on huutava hoitajapula? Sitä pulaa tekään tuskin olette kadottaneet [Puhemies koputtaa] tai suomalaisten tarvetta hoitoon ja palveluihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso olkaa hyvä.

16.18 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne sairaanhoitajien ja lähihoitajien suhteen on se, että työttömyys on hyvin rakenteellista eli se ei suinkaan ole koko maassa. Meillä on alueita, joissa meillä on pulaa hoitajista, samaan aikaan kun on alueita, missä on ylitarjontaa. Tässä meidän pitää miettiä asioita pitemmällä tähtäimellä. Kymmenen vuoden sisällä 25—30 prosenttia meidän hoitajista eläköityy. Me tarvitsemme työvoimaa korvaamaan heitä, me tulemme tarvitsemaan myöskin ulkomaista työvoimaa. Me emme siitä pääse mihinkään. Meidän väestö ikääntyy erittäin voimakkaasti, ja meidän tulee hoitaa heitä. He tarvitsevat hoitoa ja hoitajia, ja meidän täytyy nämä jollakin tavalla järjestää.

Kannustan hyvinvointialueita satsaamaan omaishoitoon, perhehoitoon, kaikkeen mahdolliseen, millä me saamme suomalaiset hoitajat töihin, [Vasemmalta: Millä rahalla?] mutta tiedämme, että tämä ei tule missään nimessä riittämään tulevaisuudessa. Kehitys on siinä mielessä sellainen, että tulemme tarvitsemaan myöskin ulkomaista työvoimaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

16.19 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pääministeri Orpo, hallituksen päätös pakottaa hyvinvointialueet kattamaan alijäämät liian nopeasti johtaa siihen, että terveysasemia suljetaan, hoitoonpääsy vaikeutuu ja ihmiset jäävät ilman tarvitsemaansa hoitoa. Tämä ei ole opposition tai asiantuntijoiden pelottelua, tämä on hyvinvointialueiden johtajien arvio tilanteesta. Hyvinvointialueet kamppailevat historiallisen vaikean taloustilanteen kanssa, ja kaikki asiantuntijat, kuten täällä on mainittu, jopa hallituksen oma talouspolitiikan arviointineuvosto, ovat todenneet, että alijäämien kattamiselle pitäisi tässä tilanteessa antaa lisää aikaa. Miksi hallitus ei suostu kuuntelemaan asiantuntijoita ja antamaan alueille lisää aikaa tehdä kestäviä ratkaisuja vaan valitsee palvelujen romuttamisen hyvin monella hyvinvointialueella?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.20 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Substanssi-ministerit ovat vielä paremmin perillä kaikesta sisällöstä, mutta mielelläni vastaan tähän.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Siis edelleenkin muistetaan ne lähtökohdat: Tämä on siis edellisen vasemmistohallituksen tekemä sote-kokonaisuus. [Vasemmalta: No niin! — Välihuutoja vasemmalta] — No, eikö se ole totta? — Me annamme, tämä hallitus antaa, tänä vuonna tähän kehittämiseen 2,2 miljardia lisää rahaa — lisää rahaa 2,2 miljardia — ja sen lisäksi me koko ajan, tämän jo puolentoista vuoden ajan, rakennamme sitä varsinaista sosiaali- ja terveyspalvelua [Vasemmalta: Miten?] sinne sen teidän rakentamanne raamin sisälle. Me uudistamme tätä, ja kuten tuossa pari päivää sitten sanoin, niin ilmeisesti se meidän suurin virheemme teidän mielestänne on se, että me uudistamme ja rakennamme sitä teidän keskeneräistä mallianne liian hitaasti. Sitähän me tässä nyt rakennetaan: toimivia palveluita yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. [Krista Kiuru: Missä ne esitykset on?]

Ja kaiken tämän negatiivisuuden keskellä, taas, voitaisiinko hetkeksi katsoa sitä osaa siitä ämpäristä, joka on täynnä, niitä kaikkia hienoja asioita, joita meidän upeat ihmiset tekevät eri puolilla Suomea. Annetaan sille arvoa eikä puhuta niin kuin kaikki olisi menetetty. Hienoja juttuja, jotka perustuvat teknologiaan, [Puhemies koputtaa] parhaaseen osaamiseen, ammattilaisten hyödyntämiseen. Herätkää!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, nyt minuutti on käytetty. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.22 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ennen joulua tässä salissa juntattiin hallituspuolueiden toimesta väkisin läpi nämä yöpäivystysten lakkautukset ympäri Suomen. [Vasemmalta: Niukasti!] Tämä siitä huolimatta, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kävi selväksi, että säästöjä ei saavuteta, henkilöstö ei tule siirtymään keskussairaaloihin ja ratkaisu kohtelee hyvin epätasa-arvoisesti suomalaisia. Halusitte, hyvät hallituspuolueiden edustajat, vain keskittää palveluja — keskittää palveluja.

Kuten ollaan kuultu, arvoisa puhemies, talouspolitiikan arviointineuvosto on nyt suositannut, että hyvinvointialueille annetaan hieman lisää aikaa talouden tasapainottamiseen. Jos näin ei toimita, sairaaloita ajetaan alas, hoitajia irtisanotaan, neuvoloita ja hoitokoteja suljetaan, mummoralli kiihtyy. Mummoralli kiihtyy, jos näin jatketaan. Arvoisa hallitus, eikö nyt olisi aika laittaa stoppi näiden palveluiden keskittämislle ja alasajolle ja antaa hyvinvointialueille hieman enemmän aikaa talouden tasapainottamiseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.23 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on sellainen laki kuin perustuslaki, joka turvaa ihmisille myöskin riittävät palvelut kaikissa tilanteissa. [Vasemmalta: Kun te noudattaisitte sitä!] Ja me olemme ohjeistaneet hyvinvointialueita myöskin hakemaan näitä tasapainottamistoimia niin, että kuitenkin samalla turvataan ihmisten perustuslain mukaiset riittävät palvelut. [Johanna Ojala-Niemelä: Se on törmäyskurssilla rahoituslain kanssa nytten!] Se on tärkeä lähtökohta meillä pitää tässä kokonaisuudessa mielessä.

No, vähän jo äsken sivusinkin sitä, miksi me emme ole muuttamassa tätä alijäämien kattamisvelvoitteen aikaa. Kun me katsomme tätä hyvinvointialueitten kenttää, niin kenttä on hyvin erilainen. Osa alueista on hyvinkin saamassa alijäämänsä katettua, eli tavallaan minä takia me lähtisimme jarruttamaan kehitystä niiden osalta, jotka ovat tehneet tätä työtä? [Välihuutoja] Toisaalta taas sitten niille alueille, joilla on haasteita, me annamme lisää tu-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

kea. Lisäksi meillä on täällä lainsäädännössä erilaisia välineitä. Jos jollain alueella palvelut vaarantuvat, niin siellä on mahdollista hakea ensinnäkin lisärahoitusta [Anne Kalmari: Yksityisiä tuetaan rahalla ja toisia leikkauksilla! — Välihuutoja] ja sillä voidaan turvata näitä riittäviä palveluita. Tai jos me katsomme täällä tai jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että palvelut vaarantuvat, tai me arvioimme valtiovarainministeriössä, että arviointimenettelyn kriteerit täyttyvät, niin me voimme myöskin käynnistää arviointimenettelyn, [Puhemies koputtaa] jonka kautta viime kädessä turvataan näitä palveluita. Meillä on useampia mekanismeja lainsäädännössä, [Puhemies koputtaa] joilla turvataan nämä riittävät palvelut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

16.24 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On päivän selvää, että hallitus on leikannut sairailta, — tämä näkyy apteekkilaskuissa, asiakasmaksuissa — vanhustenhoidosta ja hoitoonpääsystä. Mutta haluaisin kysyä hallitukselta: minkä takia te lisäätte Kela-korvauksiin kuitenkin historiallisen paljon resursseja? Viime vuonna lisäsitte 60 miljoonaa Kela-korvauksiin. Uusimpien tutkimustietojen mukaan kävijämäärät kasvoivat vain 2,6 prosenttia eli eivät juuri ollenkaan, vaikka kanavoitte 60 miljoonaa. Uusin Kelan tutkimus myös toteaa, että hinnat nousivat tuplasti. Eli 60 miljoonaa kanavoitiin kokonaan terveysbisneksen katteisiin. Sosiaali- ja terveysministeri Juuso, mitä tällä rahalla saataisiin julkiseen terveydenhuoltoon, hoitoonpääsyyn? 60 miljoonalla miljoona perusterveydenhuollon käyntiä, jos 60 euroa on nettokäynti. [Välihuutoja] Mitä vastaatte tähän? Oli siko aika tehdä kurssinmuutos?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.26 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sillä rahoitusmallilla, jonka Marinin hallitus loi, ei olisi saatu julkiseen terveydenhuoltoon käytännössä mitään, koska se ei mahdollista erityiserien siirtämistä, niin kuin tämän Kela-korvausrahoituksen siirtämistä, hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen perusrahoitukseen, joka tulee rahoitusmallin kautta. [Aki Lindén: Kyllä, hoitotakuulainsäädännöllä!] Tiedätte tämän varsin hyvin.

Meillä on kasvava senioriväestö Suomessa. Hallitus suunnittelee tällä hetkellä hyvinkin pian tuovansa hallituksen esityksen, joka kohdentaa Kela-korvauksia entistä vaikuttavammin meidän kasvavaan senioriväestöön: [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Tätähän just kysyttiin!] 65 vuotta täyttäneille julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun hinnalla mahdollisuus käyttää myöskin yksityistä yleislääkäriä. Me tulemme saamaan tähän Kela-korvausmalliin myöskin labroja mukaan, mikä on ollut kentältä sellainen laaja toive, että voisi potilaat mahdollisimman hyvin hoitaa. Lisäksi Kela-korvauksia kohdennetaan naisten terveyteen, gynekologikäynteihin. Julkinen ei juurikaan tarjoa palveluja naisten vaivoihin ja naisten terveyteen, ja sen takia gynekologikohdennus on todella tärkeä. [Veronika Honkasalon välihuuto] Tässä senioripilotissa, jonka äsken mainitsin, tulee olemaan myöskin hintakatto, joka ratkaisee tätä ongelmaa, jonka edustaja Nurminen nosti esiin, [Puhemies koputtaa] elikkä siinä tulee olemaan hintakatto, jonka avulla varmistetaan, että asiakas hyötyy Kela-korvauksista, [Puhemies koputtaa] ei mikään firma.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.27 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Todellakin Kelan tällä viikolla julkistamien tietojen mukaan yksityislääkäreiden hinnat nousivat viime vuonna keskimäärin lähes kaksi ja puoli kertaa yleistä hintatasoa nopeammin. Yleislääkärikäyntien hinnat nousivat yli kolminkertaisella nopeudella. Hallitus haluaa tukea peräti 500 miljoonalla yksityistä terveydenhuoltoa, [Ben Zyskowicz: Väärä tulkinta!] mutta juuri Kela-korvausten lisääminen on johtanut yksityislääkäreiden hintojen ripeään nousuun. Tähänastinen tuki ei ole juurikaan lisännyt lääkärikäyntejä eikä siten purkanut myöskään julkisen puolen jonoja. [Ben Zyskowicz: Siksihän sitä muutettiin!] Se on mennyt hintoihin eli sote-bisneksen voittoihin.

Kuitenkin Orpon hallitus ajaa kaikesta tästä välittämättä Kela-korvauksen korottamista edelleen, ja verovarot valuvat jatkossakin — varmasti se on tavoitekin — sote-yhtiöiden taskuihin. [Ben Zyskowicz: Ja höpö höpö!] Terveyden sijaan tuotetaan yksityisiä voittoja. Vastuullista olisi voimakkaasti rajoittaa näitä voittoja. Ministeri Juuso, olisiko sote-bisneksen lihottamisen sijaan vihdoinkin aika laittaa verovarot [Puhemies koputtaa] kriisiytyvän julkisen terveydenhuollon pelastamiseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä. [Eduskunnasta: Väärä ministeri! — Eduskunnasta: Se ministeri vastaa, kenelle asia kuuluu!] — Kysymys oli esitetty ministeri Juusolle. [Ben Zyskowicz: Mutta jos se kuuluu ministeri Grahn-Laa-sosen alaan!] Olkaa hyvä, ministeri Juuso.

16.28 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueiden kokonaisrahoitus: 26,2 miljardia euroa. 500 miljoonaa siihen olisi mennyt yleiskatteelliseen rahoitukseen, mitä ei pysty korvamerkitsemään yhtään mihinkään. [Aki Lindén: Pystyy, hoitotakuullailla!] Kela-korvauksilla me pystymme korvamerkitsemään ne rahat ja myöntämään ne semmoisiin palveluihin, mitkä auttavat myöskin sitä julkista sektoria. Kun me helpotamme lääkärikäyntiä siellä yksityisellä puolella, me samalla vähennämme julkisen painetta ja autamme julkista sektoria selviytymään. [Aki Lindén: Ei vähentynyt!] Meidän täytyy muistaa, että jotta me tästä selviämme, niin meidän tulee käyttää kaikki meidän resurssit, henkilöstöresurssit, sekä yksityinen että julkinen, ja se pitää tehdä järkevällä tavalla. Sitähän me ollaan tekemässä pilottina [Pia Lohikoski: Te saatte samalla rahalla vähemmän!] tällä seniorien mahdollisuudella hakeutua yksityislääkärille samalla asiakasmaksulla kuin mitä se olisi maksanut julkisella puolella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.29 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitusta syytetään bisneksen suosimisesta, niin tuodaan nyt esille sekin, että kun vasemmistohallitus, Marinin hallitus, säätöi normeja, niin se johti tämän vuokrabisneksen todella vahvaan nousuun. 600 miljoonaa kasvoi vuokrabisnes, [Oikealta: Oho!] koska normit oli hinnalla millä hyvänsä täytettävä. [Oikealta: Huppista hei!] Jos tässä puhutaan siis yksityisen puolen ja bisneksen suosimisesta, niin se oli vasemmistohallitus, joka teki sitä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Heikko esitys pääministeriltä!]

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.30 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Kun pääministeri heti lähes alkupuheissaan, ensimmäisessä puheessa mainitsee edellisen hallituksen ja heti seuraavassa puheessa allekirjoittaneen nimen, niin näyttää siltä, että moni asia tässä salissa ei ole muuttunut. Näyttää siltä, että tässä salissa, maassa on nyt niin voimakas oppositio, että se kritisoi joka paikassa. Kun te syytätte oppositiota tästä kritiikistä, niin tuntuu, että oppositio on joka puolella, ilmeisesti siellä arviointineuvostossa, joka on teille suositellut tätä alijäämän kattamisvelvollisuuden pidentämistä. Kaikki hyvinvointialueet, jopa teidän omat virkamiehet ovat kertoneet, että tämä on epärealistinen aikataulu. Ei tässä ole kyse mistään opposition pelottelusta, vaan siitä, mitä yhä useampi tässä maassa toteaa.

Ja sieltä Vantaalta, arvoisa pääministeri, teidän oma puoluetoverinne toteaa tästä alijäämän kattamisesta, että ei meillä siihen kyetä, laskelmissa vuosi 28 on ensimmäinen — teidän oma puoluetoverinne. Arvoisa pääministeri, kuinka kauan te aiotte olla se viimeinen taho tässä yhteiskunnassa, joka estää tämän järkipäätöksen, jota koko muu yhteiskunta teiltä vaatii?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.31 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sieltä se tuli, SDP:n suuri viisaus: kun on ongelma, niin ei me kyetä, ei me kyetä, tehdään joskus toiste. [Välihuutoja vasemmalta] Te lainaatte sitä, ei kyetä, säästetään ensi vuonna. Ei tehdä työmarkkinauudistuksia, ei tehdä uudistuksia, joilla Suomi saadaan kestäväan kasvuun. Otetaan velkaa, rahaa on. [Veronika Honkasalo: Tehän otatte!] Tätä on nähty — tätä on nähty. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Suomi ei sillä reseptillä ole pärjännyt eikä pärjää. [Timo Harakka: Tehän sen tiedätte!]

Me viemme näitä uudistuksia nyt eteenpäin yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Hyvää kehitystä tapahtuu, me tuemme sitä. Emme me nosta käsiä pystyyn. Ja niillä alueilla, joilla on vaikeuksia palveluiden tuottamisessa suomalaisille, me tuemme, ja viime kädessä meidän pitää huolehtia, että ne pystytään myös rahoittamaan. Nyt me emme luovuta siksi, että joillakin alueilla on vaikeuksia, vaan me kannustamme jokaista aluetta hoitamaan ne ongelmat kuntoon. [Krista Kiuru: Lähes kaikilla alueilla on vaikeuksia!] Ja hyvät suomalaiset, tämä on tehtävissä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

16.33 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei kai kukaan ole sanonut, että uudistusta ei tarvita. Sen takiahan tämän uudistuksen vihdoin ja viimein viime hallitus sai kasattua kymmenien vuosien tekemisen jälkeen, mutta eihän sitä kannata nyt tyhmästi tehdä, ja sen takia ongelma tällä hetkellä on se, että kun sote-uudistuksen tavoite on se, että ihmiset pääsevät nopeammin hoitoon ja varhaisesti pystytään puuttumaan ongelmiin, antamaan apua ennen kuin ongelmat kasvavat liian suuriksi, niin nyt nämä säästötavoitteet, joita alueille on annettu, johtavat siihen, että tähän ei kyetä, vaan päinvastoin joudutaan leikkaamaan niitä olemassa olevia palveluita, ei pystytäkään panostamaan sinne ennaltaehkäisemiseen, ei varhaiseen puuttumiseen, ja alueet tietävät ja kaikki muutkin tietä-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

vät, että nämä päätökset, joita joudutaan nyt pakosti säästöpaineen alla tekemään, johtavat suurempaan laskuun myöhemmin. [Veronika Honkasalo: Niin!] Ne johtavat suurempaan laskuun myöhemmin, ja sen takia todellakin kaikki tahot ovat nyt neuvoneet, että tätä alijäämän kattamisvelvollisuutta pitäisi pidentää, jotta alueet voivat tehdä fiksusti nämä säästöt. [Puhemies koputtaa] Miksi hallitus ei suostu tähän? [Miapetra Kumpula-Natri: Tuleeko vastaus?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.34 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vastaan itsekin mielelläni välillä, ja terve kaikille oppositiossa. [Vasemmalta ja keskeltä: Terve!]

Sen haluaisin sanoa, että meille kaikille olisi mukavampaa myös täällä käydä tätä debattia, mikäli täällä ei olisi niin kova melu. Se häiritsee tätä tilannetta, ministerin vastaamista, kun melu on jatkuvaa, joten jos me voisimme sen verran kunnioittaa toisiamme, että pysyisimme hiljaa, niin tästä debatista tulisi varmasti parempi. [Mika Lintilä: Missähän täällä oli melua!]

Mitä tulee tähän alijäämän kattamisaikaan, niin itseäni ihmetyttää hieman se, että tällainen lainsäädäntö on kuitenkin tehty, kun tähän sisältyy näitä ongelmia. Samaan aikaan te viittaatte talouspolitiikan arviointineuvostoon — samaan aikaan, kun lähes kaikki ekonomistit ja muut asiantuntijat maassa sanoivat, että alueita ei kannata tehdä niin paljoa kuin tähän uudistukseen tehtiin. Samaan aikaan varoitettiin siitä, että jälkikätestarkistus, yli-päättänsä tämän mallin kannustinongelmat, tulevat eteen. Jotkut puolueet jopa varoittivat etukäteen, että rahat eivät tule tällä mallilla riittämään. Nyt me olemme tässä tilanteessa. Sitä, että me lisäämme valtion tasolta ohjausta, on jo tehty, [Puhemies koputtaa] ja olemme valmiita menemään arviointimenettelyyn, jossa ohjausta annetaan yhä enemmän niille alueille, [Puhemies koputtaa] jotka sitä tarvitsevat. Meillä ei ole sellaista mahdollisuutta...

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, minuutti on käytetty, ministeri. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

16.35 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut ovat hyvinvointiyhteiskunnan ytimessä. Jokainen suomalainen ansaitsee hyvää hoitoa silloin, kun sitä tarvitsee. Tästä me olemme varmasti samaa mieltä. Tosiasia on kuitenkin, että näitäkin tärkeitä palveluita järjestetään tosimaailman rajoitteiden piirissä. Meillä on suuria haasteita. Meillä on osajapulaa, meillä on ikääntyvä väestö, ja meillä on vaarallisesti velkaantuva hyvinvointiyhteiskunta.

Tästä vaikeasta tilanteesta huolimatta hallitus on tälle vuodelle pystynyt löytämään yli kaksi miljardia lisää rahoitusta. [Aki Lindén: Perustuu edellisen hallituksen lakiin!] Lähes joka kolmas euro, jonka valtio käyttää, käytetään sosiaali- ja terveyspalveluihin tässä maassa, ja tässä valossa on täysin outoa, että sosiaalidemokraatit vaativat aina lisää rahaa, aina lykkäämistä. Jos kaksi miljardia ei riitä, niin riittäisikö kolme, neljä, viisi? Sanokaa se tässä valtionalouden tilanteessa. Jos lykättäisiin kattamisvelvollisuuksia, niin kuinka pitkään, kun te olette itse säättäneet tämän nykyisen lain? [Veronika Honkasalo: Kysymys!] Ja teidän vastauksenne näyttää aina olevan, että uudistetaan ensi vuonna, säästetään joskus, tartutaan toimeen huomenna — se on sosiaalidemokraattien linja. Tämä hallitus tarttuu toi-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

meen nyt, ja se toimii, kuten uusimmat tiedot antavat tietää. [Puhemies: Sitten kysymys! — Välihuutoja vasemmalta]

Kysyn arvoisalta valtiovarainministeriltä: mihin se johtaisi, mikäli nyt valtiontaloutta ei kestävästi hoideta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.37 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siihen tämä meidän julkisen talouden ahdinko [Hälinää — Puhemies koputtaa] enemmän tai vähemmän perustuu, että niitä vaikeita päätöksiä, säästöjä, on lykätty. Tässä on kyse juuri tismalleen samasta asiasta. Se, että niitä nytkin lykättäisiin eteenpäin, tarkoittaa juuri sitä, että ongelma edelleen paisuisi.

Ja mitä tulee vielä siihen arviointineuvostoon ja maan asiantuntijaekonomisteihin, niin aika moni asiantuntija on kuvannut tätä julkisen talouden tilaa myös viime hallituksen aikaan ja kehottanut tekemään toimia, etteivät ne kertyisi tällä tavalla tähän tilanteeseen, missä me olemme nyt. Julkista taloutta korjataan tällä hallituskaudella, ja sama tulee jatkumaan todennäköisesti tismalleen samassa mittaluokassa myös seuraavalla hallituskaudella. Siksi toivoisin, että tässä salissa kaikki puolueet ymmärtäisivät sen, että nämä ongelmat ovat enemmän tai vähemmän yhteisiä.

2.4. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden menosäästöistä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 4/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.38 Harry Harkimo liik: Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Sitä, että alueet tekevät tänä vuonna voittoa, on ehkä liian ennenaikaista sanoa, koska rahoituslaissa lukee esimerkiksi, että kolmella prosentilla palkankorotukset katetaan, ja ehkä ne ovat kuusi prosenttia tänä vuonna, ja palkkaharmonisaatiota ei ole vielä viety läpi. Mutta tämä ei ole kriittikkä.

Kysyisin rahoituslain 10 §:ssä lukee niin, että alijäämät pitää kattaa — eikö niin — kahden vuoden kuluttua, mutta entäs jos alue tekee 300 miljoonaa voittoa tänä vuonna? Kahden vuoden kuluttua se 300 miljoonaa otetaan pois, koska siellä 10 §:ssä lukee myös, että voitot otetaan pois. Mitä järkeä tässä on, että ensin säästetään itsemme kuoliaaksi ja sitten jos tehdään voittoa, niin ne otetaan pois kokonaan? Kysyisin pääministeriltä: eikö näitä rahoituslakeja kannattaisi muuttaa vähän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

16.39 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt en aivan tarkkaan ymmärtänyt, mitä kysyjä haki tässä takaa. Esimerkiksi nyt jos tänä vuonna alueet tekevät ylijäämää, niin niiden on tarkoitus sillä kattaa myöskin niitä aikaisempia alijäämiä, ja sitä varten kun nyt tässä on tämä alijäämien kattamiskausi, [Vasemmalla: Paitsi Helsinki!] niin sitä pyritään tässä viemään eteenpäin. Se on mielestäni sitä vastuullista taloudenpitoa, että me haetaan sitä tasoa, että toiminta ja talous kohtaisivat ja että ne kulkisivat käsi kädessä. Silloin me saamme turvattua nämä palvelut myöskin tulevaisuudessa. [Aki Lindén: Harkimon kysymys liittyy lakiin, jonka ajoitte juuri läpi täällä!]

Mutta samaan aikaan tartun kyllä tähän yleiseen keskusteluun, jota täällä on käyty siitä, onko se vastakkain, että palveluita kehitetään tai kustannuksia hillitään. Mielestäni ne eivät ole vastakkaisia asioita, vaan niillä tähdätään samoihin asioihin. Ja se, että päästään varhaisessa vaiheessa... Yksi iso haaste on nuorten mielenterveys. Me olemme tänä keväänä tuomassa terapiatakuun, että nuoret pääsevät ajoissa hoitoon. Yksi haaste ikäihmisten kohdalla on hoidon jatkuvuus. Me olemme kehittämässä omalääkärimallia tämän ympärillä. [Krista Kiuru: Ei se vielä takaa mitään! Pelkkä poliittinen julistus!] Digiklinikoilla tuodaan vastauksia paljon nopeammin. Nyt on mahdollisuus asioida välittömästi kotisohvalta asioissa, joissa aikaisemmin on pitänyt mennä terveysasemalle jonottamaan tai odottaa ajan saamista pitkä aika. Tai jos me katsomme vaikka ikäihmisten päätymistä päivystykseen, [Puhemies koputtaa] niin tällä hetkellä liikkuvia palveluita kehitetään, että niitä voidaan viedä alueelle lähelle, [Puhemies koputtaa] ja lisäksi me kehitämme vielä yksikkökustannusten laskentaa...

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, nyt minuutti on käytetty. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä. — Ministeri! [Naurua]

...niin että tunnemme yksityisen ja julkisen tuotannon kustannukset ja pystymme vertaamaan parhaita muotoja.

16.41 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio todella puhuu täällä muunneltua totuutta hoitopääsyn vaikeuksista. Tässä maassa pääsee edelleen pääsääntöisesti hyvin hoitoon ja nimenomaan oikeassa ajassa. Te mainitsitte täällä, että meidän lapset ja nuoret eivät pääse hoitoon mielenterveysongelmiin liittyen. Muistuttaisin, että tämä hallitus sai valmiiksi lasten ja nuorten terapiatakuulainsäädännön juuri ennen joulua. [Petri Huru: Jota te ette saaneet aikaiseksi!] Edellinen, Marinin hallitus vain toivoi tekevänsä asialle jotain, mutta ei saanut mitään aikaiseksi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Jopa vastusti!]

Arvoisa ministeri Juuso, voitteko kertoa ja muistuttaa oppositiolle, milloin tämä laki tulee voimaan ja mitä muita hyviä asioita hallitus tekee lasten ja nuorten mielenterveyden eteen? [Sofia Virta: 17 000 lasta lisää köyhyyteen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia! Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.41 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapset ja nuoret ja mielenterveysongelmat ovat tämän hallituspolitiikan keskiössä. [Vasemmalla: Miksi te leikkaatte?] Me teemme kaikkemme, jotta meidän lapsilla olisi hyvä olla ja he pääsisivät hoitoon ajoissa. Terapiatakuu tulee voimaan 1.5. Eikä siinä vielä

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

kaikki: Me olemme myöskin myöntäneet lisärahoitusta Sekasin-chatiin MIELI ry:lle, jotta nuoret saavat sieltä kaipaamaansa apua verkossa. Me avaamme tänään haun, kahden miljoonan euron haun, walk-in-palveluihin, joihin nuoret voivat tulla ilman ajanvarausta. Me teemme todella paljon toimia. Me uudistamme myöskin lastensuojelulakia. Tämä on hallituksen prioriteetti numero yksi. [Miapetra Kumpula-Natri: Ehkä järjestöleikkaukset olisi voinut mainita kanssa!]

16.42 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähdimme liikkeelle tästä hyvin arvostetun talouspolitiikan arviointineuvoston kehotuksesta hallitukselle. Sitä kannattaa kuunnella hyvin huolellisesti, nimittäin nämä taloustieteen asiantuntijat, taloustieteilijät, kirjoittavat: ”Keskeisten palvelujen turvaamisen kannalta olisi järkevämpää, että hyvinvointialueet voisivat jakaa menosäästöt pidemmälle ajanjaksolle.” Näin kirjoittavat maamme ekonomistit. Ja kansalaiset kyllä tähän yhtyvät, sillä kyllä, nimenomaan tämä hallitus on romuttanut toimivan hoitotakuun ja siirtää nyt kansalaiset kolmen kuukauden hoitojonoihin — kolmen kuukauden hoitojonoihin — ja pakottaa alueet säästöihin, joissa palveluita edelleen heikennetään. Samaan aikaan puoli miljardia annetaan yksityisten terveysjättien voitontavoittelulle. Tämä on se arvovalinta, jonka Orpon—Purran oikeistohallitus on tehnyt.

Kysyn vielä kerran, pääministeri, teiltä: kun kaikki muut tahot tässä maassa — tämä laaja oppositio, asiantuntijat, hyvinvointialueet, sairaaloiden henkilökunta ja nämä ekonomistit — [Puhemies koputtaa] me kaikki vaadimme, että eikö tätä alijäämien kattamisaikaa voisi ihmisten palveluiden nimissä pidentää, [Puhemies koputtaa] niin miksi te ette tätä tee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.44 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siis vielä kerran se mekanismi: Me tuemme nyt jokaista aluetta pääsemään taloudessa kuiville, saamaan uudelleen tai hyvin järjestettyä ne palvelut ja toimiviksi. Jos joku alue ei siihen pysty, sen kanssa tehdään tehostettua yhteistyötä, niin kuin tehdään jo tällä hetkellä. Jos ei edelleenkään pysty, voidaan ottaa arviointimenettelyyn. Ja jos se sitä edellyttää, niin silloin nämä kaikkein vaikeimmassa asemassa olevat alueet voivat saada myöskin lisärahoitusta, jos se edellyttää sitä, niin että ihmisten palvelut turvataan. Jos se palveluitten turvaaminen vaatii lisää rahaa, niin silloin tehdään näin. Tämä on aivan selkeä prosessi, ja se vastaa mielestäni siihen, mitä tässä peräänkuulutetaan.

Mutta me emme tee sellaista kategorista päätöstä, että me lykkäämme tätä kokonaisuutta, koska se hidastaisi uudistuksen tahtia. Siis 11 aluetta on kääntänyt nyt jo sen kehityksen positiiviselle puolelle. Kuusi on noin nollatuloksessa eli ovat kääntymässä. Tämä menee oikeaan suuntaan nyt. Ja me autamme niitä viittä aluetta, joilla on vaikeuksia. [Krista Kiurun välihuuto]

Ja vielä: siis edellisen hallituksen normit ajoivat [Puhemies koputtaa] vuokrabisneksen merkittävään kasvuun. [Välihuutoja] — Mitä te siitä huudatte, kun se on totta. [Puhemies: Kiitoksia!] 0,3 prosenttiyksikköä käytetään Kela-korvauksiin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys varautumisesta ja huoltovarmuudesta (Mikko Savola kesk)

Suullinen kysymys SKT 5/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys, edustaja Savola, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.45 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Niin hyvinä kuin vaikeina aikoina kokonaisvastuu Suomen tilanteesta on maan hallituksella. Talouden kuntoon laittaminen on tärkeä tehtävä, sopeutustoimiakin pitää tehdä, mutta kun taloutta sopeutetaan, on otettava huomioon vallitsevat olosuhteet. Ukrainassa on käynnissä sota, suurvaltojen jännitteet lisääntyvät, Itämeren turvallisuus on ollut keskeinen asia kaapelirikkojen vuoksi. Ydinkysymys ja ykkösasia on varautumisessa ja huoltovarmuudessa.

Arvoisa puhemies! Viime viikolla tuli huolestuttava uutinen: Huoltovarmuuskeskus pienentää talouden säästösyistä viljan varmuusvarastoa yhdeksästä kuukaudesta kuuden kuukauden tarpeeseen. Keskustan mielestä perusasioiden on oltava kunnossa. Varmuusvarastojen purkamisen sijaan varautuminen, huoltovarmuuden vahvistaminen on viisautta tässä ajassa. Ymmärtääkö hallitus tässä asiassa täysin, mistä on kysymys? Kun Huoltovarmuuskeskuksen johtaja toi tämän huolen esiin, [Puhemies koputtaa] pääministeri Orpo, teidän ensimmäinen reaktionne oli ärähdys, ja kielsitte asiasta puhumisen. [Puhemies koputtaa] Pääministeri Orpo, onko nyt todella oikea aika säästää huoltovarmuudesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.46 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin huoltovarmuuden merkitys ja sen tärkeys korostuivat ja tulivat hyvin näkyviin edellisellä hallituskaudella, kun maata kohtasi ensin koronapandemia ja sen jälkeen syttyi vielä Euroopassa täysimittainen hyökkäyssota. Koronan myötä havaittiin, että huoltovarmuus ei Suomessa ehkä ollut ihan sillä tasolla kuin mitä olisi tarvittu, ja sen myötä Huoltovarmuuskeskuksen toiminta on laajentunut aika paljonkin, jopa niin paljon, että on jouduttu tässä vaiheessa tarkastelemaan sitä, millä tavoin mitäkin huoltovarmuuden osaluetta painotetaan. On totta, että nyt huoltovarmuuden viljan varmuusvarastointia laskettiin minimissään kuuden kuukauden tasolle, mutta tässä on kyse siis siitä, että sillä kuuden kuukauden tasolla se on aiemminkin ollut. Korona-aikaan sen nostettiin yhdeksän kuukauden tasolle, ja siellä se on pysynyt. Nyt kun meillä on näitä kaapelirikkoja ja muita, niin katsottiin, että tässä vaiheessa on tarpeellista laskea se minimiraja takaisin siihen kuuteen kuukauteen, mutta sitä voidaan tarkastaa ylöspäin, jos tilanne niin vaatii.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.48 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huoltovarmuus on tällaisena aikana suomalaisten halpa henkivakuutus, ja se on hoidettava täydellisen hyvin. Leipäviljan saanti tähän maahan on täysin meidän omissa käsissä, aivan kuten energiankin. Meillä tällä hetkellä, arvoisa puhemies, poltetaan viisi kuusi miljoonaa

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

mottia mäntytukkia ja mäntykuitua ja hyvää vanerikoivua ja kuusitukkia kattiloissa. Hallitusohjelmanne mukaan, arvoisa pääministeri, olette luvanneet, että tämä turveasia ja huoltovarmuusvarastot nostetaan oikealle tasolle ja alamme polttaa halpaa energiaa. Tämä turpeen syrjiminen ja väärät perusteet, joilla ilmastopolitiikkaa on tehty, pitää oikaista. Elikä turvehan uusiutuu, kuten tiedämme, ja tällä keinoin säästämme valtavasti rahaa ja pudotamme energian kustannukset, jolloin kansantalous tervehtyy, ei tarvitse ottaa velkaa, ihmiset menevät töihin ja sahat toimivat ja sellutehtaat toimivat.

Arvoisa maa- ja metsätalousministeri, aiotteko te todella ruveta nyt tätä hallitusohjelmaa toteuttamaan, niin että saamme kotimaisen energian halvaksi ja nämä hallitusohjelmassa mainitut tavoitteet huoltovarmuuden toteuttamisesta onnistuvat? — Jos ei maa- ja metsäministeri vastaa, niin ehkä sitten ministeri Rydman tai joku muu. Olkaa hyvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.49 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä varmasti oli monelle ministerille kuuluvia asioita huoltovarmuuteen liittyen ja toki myös sitten energiaan liittyen. Se, mikä on huojentavaa tietenkin nyt tässä huomata, on se, että kun me olemme Suomessa tehneet paljon esimerkiksi uusiutuvan energian saamiseksi ylös, niin on hyvä huomata, se on toki myös siinä mielessä kannattanut, että meillä on keskimäärin edelleen erittäin edullinen sähkö ja energia tässä maassa, ja myös kaukolämpö on erittäin merkittävässä asemassa meidän lämmitysjärjestelmässä.

Se, mikä meitä enemmänkin haastaa, on se, että meillä on myös toimitusvarmuutta ja se toimitusvarma ja myös edullinen sähkö voitaisiin varmistaa kaikissa tilanteissa. Tämä on se meidän suurempi huolenaihe pidemmällä aikavälillä. Tällä hetkellä meillä tilanne kuitenkin on hyvä, huolimatta siitä, että meillä esimerkiksi yksi siirtokaapeleista on vioittunut, mutta tämänkin eteen pitää huoltovarmuuden suhteen tehdä enemmän työtä, jotta me voimme jatkossa huolehtia siitä, että ensinnäkin rikkoutumisia ei sattuisi ja että jos niitä sattuu, meillä on myös kyky korjata niitä nopeasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä maa- ja metsätalousministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.50 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Todellakin hallitusohjelmassa on hyvät kirjaukset, ja erityisesti maa- ja metsätalousministeriön tontille kuuluu nimenomaan kasvu- ja toisaalta kuiviketurpeesta huolehtiminen. Näissä hallitus on tekemässä tiekarttaa, millä pystymme varmistamaan, [Välihuutoja — Keskustan ryhmästä: Niin, mutta tekoja nyt!] että meillä on kasvu- ja kuiviketurvetta käytössä myöskin tulevaisuudessa. Meillähän sitten tosiaan energiaturve on siinä isossa roolissa, että pelkkää kasvu- ja kuiviketurvetta ei juurikaan nosteta vaan tarvitaan se energiaturve, ja siinäkin hallitus nimenomaan Huoltovarmuuskeskuksen kautta on tehnyt niitä sopimuksia tuottajien kanssa.

Mutta tähän kysymykseen, mikä liittyy puun polttamiseen: Tässä yhteydessä nostan esille tämän Metka-tukijärjestelmän, jolla meillä on saatu nimenomaan energiapuuta korjuuseen, ja sehän on tärkeää, että silloin ei ajaudu sitä niin sanottua järeää tukkia sinne poltoon vaan että erilaista korjuujätettä ja vastaavaa sekä energiapuuta harvennuksesta päätyy sitten siihen energiakäyttöön, minne se sopii.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.52 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua hieman kyllä hämmensi ministeri Rydmanin vastaus, että juuri nyt on oikea aika laskea Suomen viljan varmuusvarastoa kuuteen kuukauteen — että nyt olisi se aika.

Mutta, arvoisa puhemies, Suomen tavaraviennistä ja -tuonnista 96 prosenttia kulkee Itämerellä laivoilla. Tämä laivaliikenne on valtavan tärkeää, elintärkeää Suomelle. Tilanne Itämerellä on jännitteinen, ja jos ajattelemme tilannetta, että siellä tämä laivaliikenne häiriintyisi, niin olisimme todella pulassa. Nyt jos koskaan olisi tärkeä hetki lähteä suunnittelemaan ja neuvottelemaan vaihtoehtoisia reittejä, esimerkiksi pohjoisesta maata pitkin rautatiereitti pohjoiselle Atlantille.

Nyt haluaisin kysyä asianomaiselta ministeriltä: onko Suomella käynnissä parhaillaan ministeritason neuvotteluja siitä, että saisimme rautatieyhteyden esimerkiksi Kolarista Kii-runan kautta Narvikin satamaan, ja jos on, missä vaiheessa neuvottelut ovat, ja jos ei ole, niin miksi ei ole?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

16.53 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia. — Tässä voin todeta, että hallitus on ollut erittäin etukenoinen, eli meillä on valmistumassa ennen kesää selvitys nimenomaan liittyen näihin raideyhteyksiin Narvikiin, pohjoiseen. Tämän osalta olemme myöskin neuvotelleet ja koko ajan pitäneet yhteyttä muihin Pohjoismaiden kollegoihin. Tämä on ollut valmisteilla ja tullaan saamaan ulos ennen ensi kesää. Tämän kautta tullaan myöskin hakemaan EU-rahoitusta nimenomaan pohjoisen läntisten yhteyksien rakentamiseksi, ja tämä kokonaisuus tietenkin palvelee koko Suomen huoltovarmuutta. Meillä on liikennesuunnitelma, 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma juuri päivityksessä, ja siellä korostetaan nimenomaan huoltovarmuutta, sotilaallista liikkuvuutta, meidän läntisiä yhteyksiä, Pohjois-Suomen olosuhteita.

Tämä on aivan ennenkuulumatonta ja täysin erilaista kuin mitä aikaisempi hallitus liikennepolitiikassaan teki. Silloin haluttiin vähentää autoilua, silloin haluttiin myöskin ajaa lentoliikennettäkin osin alas, mutta me olemme nimenomaan sitä mieltä, että kaikki liike, myöskin siellä pohjoisessa, täytyy saada sujuvammaksi, turvallisemmaksi ja toimivammaksi. [Puhemies koputtaa] Me olemme nimenomaan satsanneet liikennepuolella turvalliseen ja toimivaan liikkumiseen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys metsien päästölaskelmista (Jenna Simula ps)

Suullinen kysymys SKT 6/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Keskustelu

16.54 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Myös metsät — yksi tärkeistä huoltovarmuutemme peruspilareista — keskusteluttavat jälleen vilkkaasti, eikä ihme. Se, mikä metsien ja maankäyttösektorin rooli on päästölaskelmissa missäkin maassa, tuntuu nyt vaihtelevan suuresti. Suomi ei saa eikä voi ampua itseään jalkaan muista EU-maista, kuten Ruotsista, täysin poikkeavilla laskentaperusteilla. Poikkeaviin laskelmiin perustuen ei voida tehdä päätöksiä, jotka tulisivat ainoastaan todella kalliiksi niin suomalaisille kuin koko maan kilpailukyvyllä sekä riskeerisivat suomalaisen tavan hoitaa metsiä kestävästi ja vastuullisesti. Kestävä metsänhoito on avain, jolla metsät kasvavat ja toimivat myös hiilinieluinä.

Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri Essayah, kestävä metsänhoito ja metsäteollisuus ovat maamme kivijalkoja. Ja eikö ole näin, että tämä hallitus tekee kaikkensa, jottei tätä kivijalkaa pääse enää kukaan murentamaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.55 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kysyjä on todellakin aivan oikeassa siinä, että metsäteollisuus ja metsät ylipäänsä ovat meidän Suomen taloudessa hyvin merkittävä kivijalka. Mitä tulee näihin erilaisiin laskelmiin, mistä nyt viime aikoina on käyty vilkasta keskustelua, niin on todettava, että edelleenkin meillä nuori kasvava metsä sitoo hiiltä, mutta myöskin uusimmat tutkimustulokset osoittavat sen, että maaperäpäästöt ovat kasvaneet. Tämä on asia, joka tapahtuu joka puolella EU:ta. Ja oikeastaan nämä viimeaikaiset tutkimukset alleviivaavat sitä, että meillä tämä ilmastopolitiikka, jota on lähdetty rakentamaan nielujen varaan, on ollut siinä mielessä virhe. Eli jos me haluamme päästä eroon päästöistä, meidän pitää pystyä pääsemään eroon fossiilisista.

Valitettavasti edellinen hallitus meni sitouttamaan Suomen tässä ilmastopolitiikassa nimenomaan nielujen varaan. Me huomaamme sen, että se ei ole kestävä tapa. Mutta hallitus on kuitenkin joka tapauksessa lisäämässä metsien kasvua. [Eduskunnasta: Kokoomus oli silloin eri mieltä!] Meillä on metsien kasvun toimenpidepaketti, jolla me tulemme nimenomaisesti vaikuttamaan siihen, että edelleen tulevaisuudessakin meillä Suomessa on hyvää metsänhoitoa ja metsät kasvavat. [Puhemies koputtaa] Sen lisäksi olemme myöskin tuomassa metsävähennyksen, jonka avulla [Puhemies koputtaa] pidämme huolta siitä, että meillä on metsäteollisuudelle puuta käytössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen. Edustaja Savola, olkaa hyvä.

16.57 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä minä huolestuin tuosta ministeri Rydmanin vastauksesta, siitä, että nyt ollaan todellakin pienentämässä näitä viljan varmuusvarastoja ainoastaan kuuteen kuukauteen — tässä maailmantilanteessa. Tässä maailmantilanteessa, mikä Euroopassa on — sota, kaapelirikkoja, jatkuvaa epäselvyyttä, vaikuttamista, hybriditilanteita — meidän pitää varautua nyt tulevaisuuteen.

Me olemme olleet mallimaa, meitä kopioidaan huoltovarmuusasioissa. Me olemme tätä itsekin tuoneet voimakkaasti esiin. Mutta pitää kysyä, arvoisa hallitus: elämmekö me itse

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

niin kuin me opetamme? Kysynkin vielä kerran huoltovarmuudesta ja varmuusvarastoista, koska vastuu on teidän, arvoisa hallitus: oletteko sitoutuneet vahvistamaan Suomen huoltovarmuutta ja varmistamaan riittävät yhdeksän kuukauden huoltovarmuusvarastot viljan varastoinnissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.58 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huoltovarmuuden arviointi on jatkuvaa työtä, mitä tehdään koko ajan. Kaikessa toiminnassa, myös huoltovarmuudessa, on käytössä aina rajalliset resurssit, ja ne rajalliset resurssit pitää käyttää mahdollisimman tehokkaasti kulloistenkin riskien mukaan.

Yleisesti ottaen Suomessa on ollut nimenomaisesti viljan varmuusvarastointiin käytössä se kuuden kuukauden minimivaatimus. Näin oli ennen koronaa, mutta korona-aikana, kun ennen kaikkea se näköpiirissä ollut merkittävin huoltovarmuuskysymys oli nimenomaisesti epäselvyys toimitusketjuista, se nostettiin yhdeksään kuukauteen minimissään. [Mikko Savola: Siellä se olisi syytä pitää!] Nyt me elämme hieman toisenlaisessa ympäristössä, jossa ensisijaiset huoltovarmuuteen liittyvät kysymykset ovat toisenlaisia kuin pandemian aikaan, jolloin on arvioitu, että meidän on nimenomaisesti huoltovarmuuden näkökulmasta syytä priorisoida asioita eräissä muissa asioissa, ja tämä on juuri sitä huoltovarmuuden päivittäistä arviointia.

Tällä hetkellä minimitaso on taas se kuusi kuukautta. Jos jossakin vaiheessa arvioimme, [Puhemies koputtaa] että tarvitaan laajempaa varmuusvarastointia, silloin sitä päivitetään ylöspäin. [Anne Kalmari: Jos ei ole ruokaa, tulee nälkä!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 18.

Täysistunto keskeytettiin kello 16.59.

Täysistuntoa jatkettiin kello 18.01.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan kello 17 keskeytettyä täysistuntoa.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

3. Ilmoituksia

3.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 30.12.2024, 16.1.2025, 23.1.2025 ja 30.1.2025 antanut hallituksen esitykset HE 212-222/2024 vp.

3.2. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 52-56/2024 vp.

3.3. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 20.12.2024 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 75-77, 79-81, 83/2024 vp.

4. Inka Hopsun vapautuspyyntö valtiovarainvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 1/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.2.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.2.2025 kello 10.

5. Krista Mikkosen vapautuspyyntö valtiovarainvaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 2/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.2.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.2.2025 kello 10.

6. Tiina Elon vapautuspyyntö liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 3/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.2.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.2.2025 kello 10.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

7. Hanna Holopaisen vapautuspyyntö tiedusteluvalvontavaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 4/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.2.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.2.2025 kello 10.

8. Fatim Diarran vapautuspyyntö kansliatoimikunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 5/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.2.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.2.2025 kello 10.

9. Jessi Jokelaisen vapautuspyyntö lakivaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 6/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.2.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.2.2025 kello 10.

10. Minja Koskelan vapautuspyyntö tiedusteluvalvontavaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 7/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 7.2.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 7.2.2025 kello 10.

11. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2024

Kertomus K 22/2024 vp

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan. — Nyt keskustelua. Siellä on ensimmäisenä edustaja Räsänen, Joona. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.04 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Todella meillä on nyt lähetekeskustelussa Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus finanssipolitiikan valvonnasta vuodelta 2024, ja aikaisemminkin, kun näitä Valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksia on täällä käsitelty, olen kokenut sen aina hyvinkin opettavaksi kokemukseksi. Näitä kun lukee, ymmärtää jälleen hieman paremmin, miten tämäkin maa makaa. Tämänkertaista raporttia kun lukee, niin täytyy todeta, etteihän se mukavaa luettavaa ole tämän isänmaan näkökulmasta.

Taloudellinen tilanteemme on erityisen haastava. Velkaantuminen on tällä vaalikaudella entisestään kiihtynyt. Suomi velkaantuu tällä hetkellä jo kaikista nopeiten koko EU:ssa. Työllisyyskehityksemme on puolestaan ollut kaikista heikointa koko Euroopassa. Konkurssien määrä on koko 2000-luvun ennätyksessä, työttömyys on juuri puhkaissut jo yli 300 000:n rajan ja jopa korkeakoulutettuja on työttömänä enemmän kuin kertaakaan mitaushistorian aikana. Samalla tänä vuonna on se tilanne, että myös keskituloisten palkansaajien verorasitus on korkeimmillaan kymmeneen vuoteen. Ei kovin mukavaa luettavaa, mutta tässä tilanteessa ollaan ja tähän tilanteeseen todella Petteri Orpon ja Riikka Purran hallitus on meidät tuonut. Ja eipä siis ole ihme, että kun tätä tarkastusviraston raporttia lukee, niin tämä raportti toteaa ykskantaan, että hallitus ei tule saavuttamaan nykyisten ennusteiden valoissa itse itselleen asettamia tavoitteita — ei niinkään tämän alijäämän osalta, mutta ei myöskään edes sen osalta, että velkaantuminen tässä saataisiin taittumaan. Tämä on tietenkin hallitukselle varmaan suuri pettymys, koska puheet ennen vaaleja olivat kohtuullisen toisenlaisia.

Tämän raportin ehkä se mielenkiintoisin kokonaisuus liittyy itse asiassa tähän hallituksen yhdeksän miljardin euron sopeutuskokonaisuuteen. Olemme kaikki saaneet kuulla päivästä ja viikosta toiseen, että hallitus tällä vaalikaudella tasapainottaa julkista taloutta yhdeksällä miljardilla eurolla. Tämähän suurin piirtein jakautuu siten, että tästä yhdeksästä miljardista viisi ja puoli miljardia on menosäästöjä, puolitoista miljardia veronkorotuksia ja sitten viimeiset kaksi miljardia euroa on laskettu paranevan työllisyyden varaan, ja tämän osalta tämä tarkastusviraston toteamus on kyllä hätkähdyttävä. Tarkastusvirasto nimittäin toteaa, että kun he käyvät läpi tätä hallituksen yhdeksän miljardin sopeutuskokonaisuutta, niin lopputulokseksi tulee se, että hallituksen sopeutustoimenpiteet ovat vuoden 27 tasossa 4,4 miljardia. Olen kuullut tässä salissa monesti, kun täältä ministeriaitiosta ja hallituksen edustajien toimesta on vakuuteltu, että hallitus tasapainottaa julkista taloutta yhdeksällä miljardilla eurolla, mutta kun tarkastusvirasto hieman raaputtaa pintaa, niin lopputulos on se, että jäljelle jää 4,4 miljardia euroa. No, mistä tämä johtuu? Miten voi olla niin suuri ero, että tarkastusvirasto pääsee vain neljään ja puoleen miljardiin, ja hallitus puhuu yhdeksästä? No keskeisimmät erotahan liittyvät siihen, että hallitus todella laskee omiksi tasapainotustoimiksi lähes miljardin sellaisia toimenpiteitä, joita hyvinvointialueiden pitäisi tehdä — siis hallitus laskee omiksi toimenpiteiksi miljardin verran sellaisia toi-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

menpiteitä, joita hyvinvointialueiden pitäisi tehdä. No, me tiedämme, että tähän ei tule toteutumaan.

Toisekseen hallitus laskee, että se tasapainottaa julkista taloutta tällä vaalikaudella parantamalla työllisyyttä siten, että sen vaikutus julkiseen talouteen olisi kaksi miljardia euroa. No, niin kuin tiedämme, tämä on se kuuluisa 100 000 työpaikkaa — siis uutta työpaikkaa — tällä kaudella, mikä on aika lailla vain muisto vain, koska tällä hetkellä siinä, kun hallitus aloitti, totuus on, että Suomesta on kadonnut 70 000 työpaikkaa tämän vaalikauden aikana, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Oho!] joten tähän kahteen miljardiin matkaa on yli kolme miljardia. Ja vaikka nämäkin ynnäisi yhteen, niin siltikään emme pääse siihen yhdeksään miljardiin, joten kysymys kuuluu: onko tässä joku puhallus? Ja kun katsoin puhujalistaa, niin huomaa, että täällä kuitenkin nohevat hallituspuolueiden edustajat ovat myös puheenvuoroja pyytäneet. Toivon nyt, että tulette kertomaan, miten voi olla niin, että kun hallitus puhuu yhdeksästä miljardista, niin tarkastusvirasto päättyy ainoastaan 4,4 miljardiin.

Ja vaikka todella ajattelisimme, että kaikki se hyvä toteutuu, mitä hallitus on luvannut, että hyvinvointialueet pystyvät lähes miljardilla tasapainottamaan talouttaan siten, miten hallitus on halunnut, hallitus pääsisi tähän 100 000:n työllisyystavoitteeseen, mikä nykyisillä ennusteilla näyttää todella epätodennäköiseltä, vaikka nämäkin toteutuisivat, niin siltikään emme pääse yhdeksään miljardiin euroon, vaan siinäkin tilanteessa eroa jäisi miltei kaksi miljardia euroa tarkastusviraston huomioiden pohjalta.

Lopputuloksena ja johtopäätökseni on siis se, että tämän yhdeksän miljardin euron ympärillä puhetta on tainnut olla enemmän, kuin on tekoja. Ja tältä osin toivon, että seuraavan kerran, kun tässä salissa rintaa röyhennellään yhdeksän miljardin euron osalta, niin ollaan valmiita sitten kertomaan, miten voi olla niin, että tästä yhdeksästä miljardista, kun pintaa hie-
man raaputtaa, yli puolet tippuu pois.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Jari.

18.11 Jari Koskela ps: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaankin meillä on nyt käsittelyssä tämä Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus finanssipolitiikasta. Kertomus julkaistiin jo joulukuussa, joten ihan ajantasaisinta tietoa ei tässä ole silloin huomioitu. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Vielä pahemmaksi on mennyt!] Iso kuva on kuitenkin pitkälti pysynyt muuttumattomana: julkisen talouden tilassa ei ole kehumista, vaikka hallituksen politiikalla otetaan tärkeitä askeleita oikeaan suuntaan.

Suomen julkisyhteisöjen velka suhteessa bkt:hen on enemmän kuin kaksinkertaistunut finanssikriisin jälkeen. Ongelmana on etenkin valtionhallinnon syvä ja pysyvä alijäämä. Menoja on paisutettu, koska se on poliittisesti helppoa ja sillä saa vaaleissa kannatusta, mutta tulopuoli on suorastaan laiminlyöty. Vasta tämä hallitus tekee esimerkiksi työmarkkinoille sellaisia uudistuksia, jotka olisi pitänyt tehdä silloin, kun liityimme euroon. Jäykät työmarkkinamme yhdessä joustamattoman rahapolitiikan kanssa ovat merkittävä syy meidän muita Pohjoismaita heikompaan työllisyysasteeseemme ja julkisen talouden tilaan. Tanskassa ja Ruotsissa tehdään ylijäämäisiä budjetteja.

Arvoisa puhemies! Suhdanne-tilanne on ollut heikko, ja talouden toipuminen on viivästynyt. Korkea hintataso, korkeat korot ja myös Venäjän hyökkäyssodan seuraamukset jarruttavat talouden kasvua merkittävästi. Omia vaikeuksia Suomelle tuo kiihtyvä valtion-
kipolitiikka sekä yleinen kansainvälinen epävakaus. Näihin me emme voi itse vaikuttaa.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Onneksi myös tiettyjä valopilkkuja on horisontissa. Ennusteiden perusteella taloutemme on elpymässä, vaikka puhutaankin vain noin puolentoista prosentin kasvuluvuista. VTV:n mukaan valtiovarainministeriön ennuste talouskasvusta on realistinen, ja se on hyvin samansuuntainen 16 muun talousennusteen toteuttajan kanssa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ohjelmassaan asettamien julkistaloudellisten tavoitteiden toteutumiseen liittyy vielä paljon epävarmuutta. Käytännössä kaikkien toimien pitää onnistua täydellisesti. Sen vuoksi on tärkeää, että hallituksella on jatkossakin kykyä tehdä tarvittavia lisätoimia. Oikeastaan vielä tärkeämpää on kuitenkin se, että julkisen talouden kroonisen epätasapainon korjaamista jatketaan myös tulevilla vaalikausilla. Mielestäni on ihan perusteltua kysyä, ovatko kaikki puolueet tähän valmiita ja ymmärretäänkö kaikissa puolueissa riittävän hyvin, kuinka tärkeää julkisen talouden tasapainottaminen Suomen hyvinvointivaltiolle on.

Arvoisa puhemies! VTV:n kertomuksessa otetaan myös kantaa EU:n uudistettuihin finanssipoliittisiin sääntöihin. Säännöt ovat aiempaa paremmat, koska niissä huomioidaan paremmin kunkin maan velkakestävyys näkymät. Valtiovarainministeriö on ennustanut, että Suomi likimain noudattaa EU:lle esittämänsä nettomenopolkua tulevina vuosina. Suomi on Venäjän aloittaman sodan vuoksi hakenut poikkeusta sääntöihin vuosille 24 ja 25, mikä voi vaikuttaa siihen, miten EU:ssa arvioidaan Suomen taloustilannetta. Meidän puolustuspoliittiset tarpeemme ovat suuremmat kuin monella muulla EU:n jäsenvaltiolla.

Vielä lopuksi on syytä muistaa, että julkista taloutta ei sopeuteta siksi, että jostain EU:sta on asetettu meille säännöt. Sopeutusta pitää tehdä ihan Suomen omista kansallisista lähtökohdista käsin. Hyvinvointivaltiomme ei kykene turvaamaan palveluita niitä tarvitseville, jos tätä vuosia jatkunutta velkaantumista ei saada kuriin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

18.15 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle, ja ajattelin nostaa esiin muutaman ajatuksen finanssipolitiikan valvonnan raportista.

Edellinen puhuja, edustaja Koskela käsitteli raporttia hieman eri kulmalla kuin itse tässä ajattelin sitä käsitellä. Tieto on tosiaan joulukuulta, ja on todettava, että asiat ovat sen jälkeen menneet vielä huonompaan suuntaan. Työmarkkinat on sen lisäksi saatu sekoitettua. Ja suhdanne on sama koko Euroopassa, vaikka siihen tässä salissa oikealta puolelta useasti vedotaan. Siihen ei voi vedota, koska Suomen työllisyyskehitys on Euroopan heikointa ja — totean vielä — suhdanne on sama koko Euroopassa.

Talouden kasvu ei ole startannut toivotulla tavalla, minkä vuoksi verotulot vähenevät ja samaan aikaan työllisyys heikkenee. Yhtälö on huono. Tästä seuraa se, että velkaantuminen kasvaa edelleen. Vallitsevassa taloustilanteessa julkisen talouden hoidossa tulisi käyttää veropohjaa laajemmin ja tilkitä sen aukkoja, jotta epäoikeudenmukaisia leikkauksia ei tarvitsisi näin rajusti tehdä. Nyt monet leikkaukset kohdistuvat heihin, joilla on jo ennestään vaikea pärjätä arjessa. Tätä näkemystä tukevat myös useiden asiantuntijoiden lausunnot. On tehty merkittävät korotukset arvonlisäveroon ja muihin kulutusveroihin. Tämä osuu pahasti vähävaraisten ostovoimaan.

Vaikuttaa vähän siltä, että hallitus ei ole pääsemässä julkisen talouden tavoitteisiinsa vaan on jämähtämässä leikkausten ja kurjistamisen kierteeseen. Suomen pitää saada nostettua työllisyysastetta ja saada tuotettua korkeamman jalostusasteen vientituotteita. Tä-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

män vuoksi pitkäjänteinen teollisuuspolitiikka on yksi avaintekijä, josta meidän pitää löytää yhteistä säveltä tässä salissa, jotta saamme kotiutettua ne vihreän siirtymän mahdollistavat investoinnit Suomeen täysimääräisinä.

Työllistämistoimintaan on käytetty keppiä, mutta kaipaisin enemmän sitä kuuluisaa porkkanaa. Tämän hetken työllisyystoimet koostuvat lähes yksinomaan sosiaaliturvaleikkauksista ja työehtojen heikentämisestä. Palkansaajien aseman heikentäminen ei ole oikea suunta, millä luodaan kestävästi kasvua. Siinä lieveilmiönä heikennetään samalla tärkeitä sisämarkkinoita. Palkansaajien aseman heikentämisen työllisyysvaikutukset ovat epävarmoja. Sen sijaan varma vaikutus niillä on se, että työmarkkinat on saatu sekoitettua. Myös tulostaulussa on työllisten osalta miinusmerkkinen luku.

Useat leikkaukset epävarmassa suhdanteessa heikentävät erityisesti pienituloisten ostovoimaa ja talousluottamusta. Tämä heijastuu nimenomaan sisämarkkinoille negatiivisesti. Myös talouspolitiikan arviointineuvosto totesi raportissaan, että nyt pitäisi välttää leikkauksia kotimaiseen kysyntään. Merkittäviä sopeutuspaineita on laitettu myös hyvinvointialueille, eikä niillä ole ollut mahdollisuutta pitkäjänteisesti toimintaansa tehostaa, vaan ne ovat joutuneet palvelujen heikentämisen kierteeseen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.19 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen julkisyhteisöjen velka on kaksinkertaistunut finanssikriisin jälkeen. Velaksi on eletty edellisten hallitusten toimesta ja rajusti. Velkaa on otettu muun muassa siksi, että saadaan sitä jakaa kehitysapuun muille maille. Jatkossa oman maan kansalaisten tulee olla ykkösasiamme.

Kasvutoimia ei ole maassamme ollut 16 vuoteen — 16 vuoteen. Tämä hallitus on asettanut tavoitteekseen, että julkisen talouden alijäämä on vuonna 2027 korkeintaan 1,3 prosenttia bruttokansantuotteeseen suhteutettuna ja että velkasuhde vakautuu vaalikauden loppuun mennessä. Hallituksen tavoite on 1,5 miljardin euron kehyksen menotason lasku vuoteen 2027 mennessä, ja se näyttää toteutuvan.

Talouden sopeutustoimia riittää siis myös seuraavalle hallituskaudelle, olivatpa siellä sitten mitkä puolueet tahansa. Julkisen talouden tasapainottamisesta on kannettava vastuu kaikkien. Raha ei enää tule seinästä.

Arvoisa rouva puhemies! Valtiontalous vaatii toimia, rakenteellisia muutoksia ja kasvutoimenpiteitä. Velkasuhteemme on jo noin 80 prosenttia, kun esimerkiksi Ruotsissa se on noin 40 prosenttia. Suomi on Euroopan velkaisimpia maita. Valtionvelka on reilut 174 miljardia euroa eli jokaista suomalaista kohden noin 31 000 euroa. Pelkästään korkomenot ovat 3,2 miljardia euroa vuonna 2025. Heikko suhdannetilanne vaikuttaa verotuloihin.

Orpon—Purran hallitus on kuitenkin lähtenyt päättäväisesti tätä edellisen hallituksen perinnöksi jättämää talousahdinkoa tasapainottamaan. Hallituksen toimet tulevat voimaan asteittain. Talous tulee toipumaan taantumasta. Hallituksen toimet ovat jo tähän mennessä tuottaneet tulosta. Vientimarkkinat ovat kohentuneet, inflaatio hidastunut, korot laskeneet ja tulokehitys on kulutusta lisäävää, jolloin kotitalouksien kulutus lisääntyy. Hallitus on siis menossa oikeaan suuntaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus on työn ja yrittäjyyden hallitus. Valtion panostuksen edellytyksenä on, että yksityisen sektorin panostukset kasvavat 2,8 prosenttiin. Tarvitsemme reippaita uudistuksia yrittäjyyden kautta talouskasvuun, ja niihin nykyhallitus tekee merkittäviä satsauksia. Työn tuottavuuden tulee kasvaa. Sosiaaliturvaan tehtävät so-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

peutukset ja tuloverotuksen keventäminen pieni- ja keskituloisille luovat kannustimet työnteolle. Vain yritteliäällä työllä voimme turvata hyvinvointivaltiomme peruspalvelut kaikille suomalaisille. Kasvua tarvitaan nimenomaan tuottavalle yksityiselle puolelle yritysten kautta. Suomi on lisännyt merkittävästi tki-panoksia, noin yhdellä miljardilla eurola, ja seurantaan rahojen toteuttamisessa tulee erityisesti tarkastella, jotta ne tulevat tuottamaan talouskasvua. Erinomaisia uutisia on tullutkin muun muassa eri puolille Suomea rakentuvista datakeskuksista ja jäänmurtajatilauksista. Suomalaista osaamista siis arvostetaan.

Asiat tulee laittaa tärkeysjärjestykseen: suomalaisten turvallisuus, huoltovarmuus, perusarjen tarpeet ja palvelut, ruoantuotanto, tiedosto ja yrittäjyys niistä kärjessä. — Kiitos. [Markus Lohi pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan yksi vastauspuheenvuoro. Edustaja Lohi.

18.23 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin edellä puhuneelle edustaja Strandmanille todeta, että kun te tuossa laitoitte kaikki talousongelmat ja velkaantumisen edellisten hallitusten syyksi, niin kuitenkin kun katsotaan julkisen talouden tasapainoa, niin Sipilän hallituksen loppusuoralla se julkisen talouden alijäämä alkoi nollalla, 0,2 prosenttia. Marinin hallituksen viimeisenä kokonaisena vuonna, vuonna 2022 julkisen talouden alijäämä oli 0,8 prosenttia. Ja nyt ollaan 4 prosentissa ja täällä sanotaan tässä raportissa, että ”julkisen alijäämän odotetaan pysyvän yli 3 prosentin”. Viime vuonna Suomi otti, jos koronavuosi jätetään pois, historian eniten velkaa. Minusta ei ole reilua sanoa, että tämä on edellisten hallitusten vika. Eiköhän tämä velkaantuminen ole yhteinen ongelma, ja yhdessä tämä pitää ratkaista. Ei se ratkea syyttelemällä toisia, ei menneitä ja tulevia eikä nykyisiä, vaan tekemällä oikeita ratkaisuja. Nyt suunta on kuitenkin väärä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalislalle. Edustaja Suhonen.

18.24 Timo Suhonen sd: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomuksessa vuodelta 2024 keskeisenä huomiona on esimerkiksi se, että suhdannetilanteen heikko kehitys on jatkunut ja talouden toipuminen on viivästynyt. Talouden kasvua jarruttavat edelleen korkea hintataso, korkeat korot ja Venäjän hyökkäyssodan seuraamukset. Heikko suhdannetilanne näkyi vuonna 2024 laajasti myös työmarkkinoilla ja työttömyyden nousuna ja tätä kautta hallituksen työllisyystavoitteen karkaamisena.

Hallitus ajaa läpi julkisen talouden hoidossa merkittävät ja epäoikeudenmukaiset leikkaukset ja unohtaa lähes tyystin veropuolen hyödyntämisen julkisen talouden vahvistamisessa asiantuntijoiden suositusten vastaisesti. Hallitus ei ole pääsemässä julkisen talouden tavoitteisiinsa, vaan on juuttumassa leikkausten ja kurjistamisen kierteeseen. Todella haasteellisessa työllisyys- ja taloustilanteessa hallituksen työllisyystoimet koostuvat lähes yksinomaan sosiaaliturvan leikkauksista ja työehtojen heikennyksistä. Paitsi että valittu politiikka on epäoikeudenmukaista, sen työllisyysvaikutukset ovat varsin epävarmoja erityisesti tässä suhdannetilanteessa. Tilanne on siis se, että työttömyys kasvaa, köyhyys lisääntyy ja huoli kansalaisilla on suuri pärjäämisestä. Hallituksen vinoutuneen politiikan ja kas-

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

vun laiminlyönnin seurauksena verotulot vähenevät ja työllisyys heikkenee, ja näiden seurauksena velkaantuminen kasvaa edelleen, suurista vaalipuheista huolimatta.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksella olisi ollut liki kaksi vuotta aikaa tehdä inhimillisesti parempia, korjaavia päätöksiä. Niitä emme valitettavasti ole nähneet. Odotan, että tulevassa puoliväliriihessä emme näe lisää toimenpiteitä ja päätöksiä, joissa kurjuus, työttömyys ja köyhyys edelleen vain lisääntyvät. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

18.27 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tämä Valtiontalouden tarkastusviraston arvio finanssipolitiikasta vuodelta 2024 on erittäin painavaa ja asiantuntevaa luettavaa, kuten VTV:n raportit ovat yleensäkin. Itse olen tarkastusvaliokunnan jäsen, ja tähän tulelle sinne käsiteltäväksi, jolloin kuulemme sitten VTV:tä ja muita asiantuntijoita ja teemme tästä sitten mietintömme. Viimeksi vastaavanlainen raportti käsiteltiin niin, että se koski tietysti vuotta 23. Tarkistin juuri, että mietintö valmistui 3. syyskuuta viime syksynä, siis noin puoli vuotta sitten. Siitä käsittelystä jäi itselleni erittäin hyvä kuva, koska me kuullimme kaikkia maamme johtavia talouspolitiikan asiantuntijoita. Tämähän on nyt sitten lähete keskustelu sinne valiokuntakäsittelyyn.

No, tässä edustaja Räsänen jo ensimmäisessä puheenvuorossa tässä keskustelussa kävi hyvin läpi tämän niin sanotun yhdeksän miljardin kokonaisuuden, eli en lähde toistamaan sitä analyysiä, mikä tähän liittyy, muilta osin kuin totean niin, että juuri tämän kahden miljardin osuuden piti olla se plusmerkkinen, joka saadaan niillä uusilla työpaikoilla, joita piti saada satatuhatta aikaiseksi, ja sitten siellä oli se säästöjen puoli, ja siellä oli sitten juuri miljardin verran niitä hyvinvointialueiden vapaaehtoisia säästöjä. Sitten on myös käynyt niin, että tässä tilanteessa verotulojen kehitys korotetuista verokannoista huolimatta ei ole ollut sellainen kuin on arvioitu, ja niinpä tämä on sitten jäämässä todellisilta vaikutuksiltaan noin puoleen eli sinne 4,5 miljardiin euroon. Mutta siitä ei nyt tässä yhteydessä enempää.

Yksi aivan keskeinen asia, joka tässä on, on tietenkin se, että meillä suurin valtiontalouden yksittäinen momentti on tuo hyvinvointialuementti. Kaivoinkin esille sen, mitä tarkastusvaliokunta totesi puoli vuotta sitten käsitellessään vuoden 2023 finanssipolitiikan arviointia. Suora sitaatti siitä: ”Hyvinvointialueiden alijäämä kohosi lähes 1,5 miljardiin euroon vuonna 2023. Lisäksi alijäämät jakautuvat epätasaisesti alueiden välillä. Tämä tarkoittaa sitä, että hyvinvointialueilla ei välttämättä ole mahdollisuuksia säästöihin vaarantamatta alueen väestölle tarjottavia palveluita. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut saavuttaa pitkällä aikavälillä kustannussäästöjä siirtämällä painopistettä kalliista erikoissairaanhoidosta ennaltaehkäisevään perusterveydenhuoltoon. Liian voimakkaat lyhyen aikavälin korjaavat toimet voivat asiantuntijoiden mukaan kostautua tulevaisuudessa, mikäli ne vaarantavat tämän tavoitteen toteutumisen. Valiokunta katsoo, että hyvinvointialueiden toiminnassa on todennäköisesti tehostamisen tarvetta. Säästöillä ei kuitenkaan tule vaarantaa uudistuksen onnistumisen kannalta olennaisia perusterveydenhuollon palveluita.” Tämän vähän pitkän sitaatin halusin ottaa, koska juuri tästä asiastahan me keskustelimme kyselytunnilla pari tuntia sitten, ja tämä oli tarkastusvaliokunnan yksimielinen kannanotto tähän asiaan.

No, usein sitten hallitus puolustautuu, niin kuin täälläkin ollaan kuultu jo perussuomalaisten puheenvuorossa. — Sivulauseena todettakoon, että kokoomuksen edustajia en ole

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

tämän asian käsittelyn aikana salissa nähnytkään, anteeksi, puhemiehenä kyllä, mutta siinä roolissa, että osallistuisi keskusteluun, ei tässä ole ollut päähallituspuolueen edustajia. — Haluaisin todeta, että hallituksen taholta usein arvostellaan juuri näillä asioilla, että tämä kaikki olisi edellisten hallitusten perintöä. Äsken tuossa vastauspuheenvuorossa edustaja Lohi lyhyesti ja nopeasti eritteli tämän tilanteen ja totesi, että kyllähän tämä nyt liittyy kuitenkin pääosin tähän nykyisen hallituksen kauteen. Voidaan toki sanoa, että itse asiassa siellä vuoden 22 viimeisellä neljänneksellä Suomessa oli näkyvissä talouden taantuman merkkejä.

Heitänkin tässä sellaisen mielipiteen ilmoille, että kun meillä tapahtuu hallituksen vaihdoksia niin, että ne ovat melko periaatteellisia ja isoja vaihdoksia, niin kuin keväällä 23 tapahtui, niin meillä on vaarallinen tilanne sikäli, että se viimeinen neljännes ennen hallituksen vaihtumista, jolloin me kaikki olemme vaalikentillä, on vähän sellainen tilanne, jossa ei ehkä riittävällä tarkkuudella oteta kantaa uhkaaviin talouden tekijöihin. Ja sitten on se uuden hallituksen aloituskausi, joka ajoittuu meillä pitkäaikaisiin neuvotteluihin hallituspohjan muodostamisesta, ja sitten tulee kesätaukoa päälle, niin että tavallaan Suomi ajalehti sieltä marraskuusta, joulukuusta 22 pitkälle syksyyn 23, ja ei päästy kiinni riittävällä tavalla tähän taloudelliseen tilanteeseen.

Ja sitten, niin kuin on sanottu ihan perustellusti, ollaan tehty sopeutuksia, joiden suuruusluokasta me oppositiossa — ainakaan me sosiaalidemokraatit — emme välttämättä ole eri mieltä, mutta kysymys on siitä, millä tavalla ne tehdään. Tässä on raportin sivulla 31 taulukko, miten sopeutukset prosentuaalisesti jakautuvat menosäästöjen ja sosiaalietuuksien säästöjen ja verotuksen ja muiden asioiden kesken. Tässä suhteessa ainakin kahdella kolmella miljardilla eroavat meidän näkemykset siitä, miten tätä tehtäisiin — siis verotus vai säästöt, ja jos säästöt, niin mihin ne kohdennettaisiin. Tämä on se peruskysymyksenasettelu.

Yhteinen huolestamme on tietenkin se, että kaikesta tästä huolimatta vaikeassa tilanteessa pitäisi löytää niitä kasvun elementtejä. Täällä mainittiin jo, että nyt panostamme aivan eduskunnan yhteisellä päätöksellä tutkimus- ja kehittämismenoihin. Se on erittäin tärkeä asia. Mutta minulle jäi mieleen siitä vuoden 23 raportin käsittelystä kysymykseni, jonka esitin asiantuntija Seija Ilmakunnaalle, kun kysyin, mitä siellä vuonna 2010, jolloin tämä huonon käänteen sanotaan ikään kuin alkaneen, oikeastaan tapahtui. Se, mitä usein ei nosteta esille, oli se, että siitä alkaen meidän väestömme ikärakenteen kehitys on ollut aivan erilainen kuin muissa Pohjoismaissa, eli meillä on työvoiman määrä vähentynyt ja työvoiman ulkopuolella oleva määrä lisääntynyt, ja tämä on aivan olennainen tekijä meidän huonon kehitykseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.34 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Valtion tarkastusviraston kertomuksessa todetaan, että valtiovarainministeriön talousarvion pohjana oleva talousennuste on realistinen, joten ministeriö on onnistunut tehtävässään. Etenkin valtionhallinnon syvä ja pysyvä alijäämäisyys finanssikriisin alusta lähtien on kasvattanut ja kasvattaa yhä julkisyhteisöjen velkaa. Valtion tarkastusvirasto toteaaakin, että koska velkasuhde ottaa harppauksia kriisitilanteessa, on tärkeää ylläpitää riittävästi liikkumavaraa ylöspäin, jotta finanssipolitiikka pystyy elvyttämään taloutta riittävästi, kun se on tarpeen.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Jotta liikkumavaraa voidaan ylläpitää tai jopa kasvattaa pidemmällä aikavälillä, tarvitaan bruttokansantuotteen kasvua ja lisää sopeutustoimia. Leikkaukset ja säästötoimet ovat olleet välttämättömiä. Ennusteiden perusteella Suomen talous on kuitenkin elpymässä, mikä luo uskoa tulevaisuuteen.

Elintason mittarina yleisesti käytetty bruttokansantuote mittaa ennen kaikkea yhteiskunnan tavara- ja palvelutuotannon laajuutta. Se huomioi vain niiden palveluiden ja tavaroiden kulutusta, jotka voidaan hinnoitella ja ilmaista rahamääräisinä. Tällöin tarkastelun ulkopuolelle jäävät monet onnellisuutta ja hyvinvointia tuovat asiat, kuten elämänlaatu, luonnon tarjoamat ilmaishyödykkeet ja perhesuhteisiin liittyvät asiat. Kaikki asiat eivät siis ole rahassa mitattavia, vaikka niillä on meille suomalaisille äärettömän iso merkitys. Siksi hyvinvoinnin ja onnellisuuden mittaaminen edellyttää laajempaa talous-, sosiaali- ja ympäristötekijöiden tarkastelua pelkän bruttokansantuotteen sijaan.

Arvoisa rouva puhemies! Julkisen talouden vahvistamista on tarpeen jatkaa monivuotisella, ylivaalikautisella lähestymistavalla ja kattavasti kaikkia meno- ja tulokategoriota ja rakenteellisia toimia arvioiden. Kunta- ja aluevaalit lähestyvät, ja kuulemme taas vaalikentillä lukuisia katteettomia lupauksia eri asioiden kuntoon saattamisesta. Hallituspuolueen edustajana on syntynyt ymmärrys siitä, että maamme velkaantuminen on saatava loppumaan ja valtiontalous kasvun tielle. Hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitäminen vaatii uusia keinoja, ja palveluita voidaan kehittää paremmin toimiviksi asiakaslähtöisyys huomioiden.

Hyvinvointialueet aloittivat vasta 1.1.23 toimintansa. Koska kysymys on yhdestä Suomen historian merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista, siitä löytyy vielä korjattavaa ja kehitettävää. Kuntien ja kuntayhtymien toimintatavat ja resurssit sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisessä vaihtelevat alueittain. Toimintojen yhteensaattamisessa riittää vielä töitä, ja myös johtoportaan olisi syytä osallistua säästötalkoisiin. Hyvinvointialueiden asiakaspinnassa olevista tehtävistä ja palkoista ei ole sen sijaan varaa tinkiä, jotta ala säilyy veto- ja pitovoimaisena.

Arvoisa puhemies! Tiukkaa talouskuria noudattamalla vältymme joutumasta EU:n tarkkailuluokalle. Säästötoimenpiteitä ja toiminnan kehittämistä on tarpeen edelleen jatkaa. Kriisejä tulee ja menee, joten meidän on oltava valmiina. Sitä ennen on elettävä suu sakkiiä myöden, kuten vanha kansa sanoo.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.38 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin puhua tässä työstä ja siitä, miksi tilanne on tällainen kuin se tänä päivänä on. Täällä puhutaan aika paljon suhdanteen heikkoudesta, ja sen seurauksena tämä toipuminen myöhästyy.

Meillä on tässä Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle, ja täällä on mielenkiintoista tietoa. Yksi tällainen taulukko sivulla 11 kuvaa väreillä ja numeroilla sitä, minkälainen tilanne tässä tällä hetkellä on. Ja mitä sinisempi tämä kartta tuolla on, sitä huonompia aikoja on odotettavissa, ja mitä punaisempi se on, sitä valoisampaa tulosta näyttäisi olevan tämän värikartan mukaan. Mutta se kartta kertoo tänä päivänä sitä, että avoimien työpaikkojen muutos on miinuksella, palveluiden luottamus miinuksella, rakentamisen luottamus miinuksella, teollisuuden luottamus miinuksella, vähittäiskaupan luottamus miinuksella. Kaikki nämä tekijät täällä taustalla ovat miinuksella. Ja se näkyy sitten avointen työpaikkojen määrän laskuna, joka on todella huono, koska syksyllä, viime syksynä, avointen työpaikkojen lukumäärä on supistunut niin, että se lähestyy jo viime

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

vuosikymmenen alkupuolen tasoa, eli se on viimeisen 15 vuoden huonoin tilanne. Eli ollaan todella sellaisessa tilanteessa, että kun taloudessa ei ole luottamusta ja talous on psykologiaa aika paljon, niin tätä pitäisi saada rakennettua.

Nämä työllisyysluvut ovat sillä tavalla huonoja — edustaja Räsänen tässä jo kuvasi sitä — että siitä alkutilanteesta, kun hallitus lähti silloin 23 kesällä, 70 000 työpaikkaa on vähemmän, ja jos sitä katsotaan joulukuulta 22 ja viime vuoden joulukuulta, niin sama 70 000. Eli se 70 000 siellä on, ja piti tulla 100 000 uutta työpaikkaa. Ollaan niin kuin vääränmerkkisessä luvussa. Ja tosiasia näyttää siltä, että työllisyysaste tulee olemaan huonompi kuin hallituksen aloittaessa 2023 sitten, kun hallitus aikanaan lopettaa tämän vaalikauden lopulla 2027. Siinä on iso ero: 73,6 oli silloin lähtötilanteessa, ja se jää 72,9:ään. Eli ollaan huonommassa tilanteessa, ja piti tulla uusia työpaikkoja. Tämä tekee sen, että tämä työllisyysvaikutus, jolla piti tätä 9 miljardin sopeutusta saada aikaiseksi, on siellä sen 1 900 miljoonaa eli 1,9 miljardia vajaalla, ja se ei ole toteutumassa. Toinen asia, joka koskee näitä hyvinvointialueita, on siellä 0,9 miljardia. Eli nämä jo kaksistaan tekevät 2,7 miljardia tästä 9 miljardista eli 30 prosenttia sitten kokonaisuudesta. Eli tavoitteeseen ei olla pääsemässä. Työttömyys on ennätyskorkealla tasolla.

Sitten tässä viime päivinä on tullut ehdotuksia, että nyt meidän kasvun saamiseksi aikaiseksi, 17 vuoden kokemuksen pohjalta, niin Elinkeinoelämän keskusliitto esitti, että pitää saada 3,5 miljardia euroa veronkevennyksiä aikaiseksi ja sitä kautta niin kuin kasvu lähtisi liikkeelle. Kävin sitten näitä läpi 17 vuoden ajalta, mitä yrittäjille on annettu isoja ratkaisuja. Kela-korvaus poistettiin 2009—2010, se oli 1 miljardi euroa yrittäjien maksua alas. Sitten yhteisövero laskettiin neljä prosenttiyksikköä 2014, ja se oli noin miljardi euroa, vähän runsas miljardi euroa. Ja sitten 2017 siirrettiin vakuutettujen työnantajamaksuja palkansaajapuolelle yli kaksi miljardia vuodessa joka vuosi sieltä tännepäin. Eli näillä sopeutustoimilla, joissa yli neljällä miljardilla vähennettiin työnantajakuluja, ajateltiin, että sitten kasvua tulisi tämän jakson aikana. Ei ole tullut kasvua. Eli nämä keinot eivät ole pureet tämän 17 vuoden aikana, että kun vähennetään näitä työnantajamaksuja tällä tavalla, niin se auttaisi työllistymiseen ja investointeihin.

Joten ehkä kaikkein tärkein syy tämän 17 vuoden aikana ja näitten viime vuosien aikana on se, että pitäisi keskustella entistä enempi, mitä tuottavuudelle saadaan aikaiseksi yrityksissä ja yhteiskunnassa noin laajemminkin. Eli käytännössä se tuottavuuskehitys tulee olemaan se ydinasia, ja se määrittelee meidän talouskasvun. Meidän pitäisi saada niitä toteutettua ja innovatiivisia investointeja, joilla tämä maa lähtee liikkeelle. Me puhumme vääristä asioista. Tuottavuuden taustalla ovat osaamisen määrät ja muut tällaiset asiat, jotka vaikuttavat suoraan. Eli me puhutaan näistä seurauksista, me ei mennä niihin juurisyihin, ja ne ovat siellä tuottavuuden äärellä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

18.44 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Olisi todella toivonut, että olisimme tässä salissa hieman laajemman keskustelun käyneet tästä finanssipolitiikan tilanteesta, ja varsinkin sellaisen keskustelun, johon myös hallituspuolueiden edustajat olisivat osallistuneet ja olisivat osoittaneet sitä halua, että tästä yhteisestä haasteesta halutaan käydä keskustelua myös sitten sellaisten raporttien pohjalta, jotka eivät ole kovin mairittelevia nimenomaan hallituksen politiikan näkökulmasta. Mutta se kuuluu tähän politiikkaan, ja minusta tämä on kuitenkin meidän yhteinen haaste, millä tavalla me kaikkien näiden vuosien

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

jälkeen nyt saisimme Suomessa meidän julkisen talouden kestävämmälle polulle. Niin kuin moni on tässä keskustelussa todennut, finanssikriisistä alkaen tilanne ollut se, että meillä joka vuosi yhteiskunnassamme julkiset menot ovat nousseet tuloja nopeammin, ja se on aiheuttanut tilanteen, jossa me olemme kroonisesti velkaantuneet ja kroonisesti velkaannumme edelleen.

Aina muistetaan tämän hallituksen toimesta syyttää edellistä hallitusta, mutta tosiasiallisesti tämän hallituksen aikana julkisen talouden velkaantuminen on vain kiihtynyt edelliseen hallitukseen verrattuna, ja senpä takia ajattelisin, että nykyiseltäkin hallitukselta vaadittaisiin nöyryyttä katsoa totuutta silmiin ja katsoa myös niitä asioita, joissa tällä kaudella on kiistatta tämänkin tarkastusviraston raportin pohjalta epäonnistuttu ja joissa emme ole saaneet aikaiseksi sellaista käännettä, jota tähän tarvitsemme.

Sitten on, arvoisa puhemies, myös todettava, että on paljon myös sellaisia asioita, joihin voin ihan hyvin yhtyä, niin tässä tarkastusviraston erilliskertomuksessa kuin myös hallituksen politiikassa, enkä minä lähde ainakaan kiistämään tätä mittaluokkaa. Niin kuin tarkastusvirastokin toteaa, sinänsä tämä sopeutuksen mittaluokka ja se, miten se kohdentuu eri vuosille on ollut sinänsä ihan osuvaa, ja enemmänkin kysymys on sitten siitä, mihin sopeutustoimet kulloisenakin aikana kohdennetaan ja missä mitassa, ja siinä on totta kai sitten puolueiden välillä eroa, ja varsinkin nyt tällä kaudella on huomattu, että kun ensimmäisenä sopeutustoimet kohdistuivat kaikki kotimaiseen kysyntään, niin se on totta kai näkynyt siinä, että kuluttajienkin luottamus on erittäin matalalla tasolla eikä mahdollista sitten talouden kasvun liikkeelle lähtemistä. Kun tiedämme vielä myös sen, että ihan keskituloisten, tavallisten työssäkäyvien verorasituskin on todella nyt korkeimmalla tasolla kymmenen vuoteen, niin tämä ei tätä luottamusta kyllä herätä.

Siksipä toivon, että kun nyt kaikki kissojen ja koirien kanssa haemme toimenpiteitä, joilla talouden kasvu saataisiin liikkeelle, niin tehtäisiin nyt suurin osa niistä toimenpiteistä nimenomaan tukemaan tätä tavallisten ihmisten luottamuksen palauttamista ja ostovoiman vahvistamista ja sitä kautta talouden kasvun synnyttämistä, eikä aina ajateltaisi, että kaikki kasvutoimenpiteet veronalennuksineenkin kohdennetaan vain ja ainoastaan yhteiskunnan kaikista varakkaimmille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.47 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä raportissa puhutaan myös työeläkelaitoksien osalta, ja täytyy sanoa, että myös jotain hyvää hallitus tässä on tehnyt. Kun työmarkkinajärjestöt saavuttivat neuvottelutuloksen tästä eläkeratkaisusta, niin se on ollut merkitystään suurempi, kun tätä tarkastellaan kokonaisuutena. Tässä raportissa puhutaan työeläkelaitosten erityisasemasta, ja se on tässä myöskin huomioitava. Se on ainut alue, joka meillä on näissä hyvinvointiyhteiskunnan palveluissa positiivisella puolella. Siellä talous on kunnossa.

Tämä eläkeratkaisu sinänsä myöskin rauhoitti eläkeläisten tilannetta ja näytti näkymää ulospäin, mutta tärkein asia tässä on se, että kun sitä osakepainoa kasvatettiin, niin työeläkemaksun nousua varottiin, ja sitä ei ole tässä nytten. Se pysyy 24,4:ssä arvion mukaan noin 20 vuotta tästä eteenpäin, ja se on aika iso päätös ollut. Nyt se on sovittu jo vuoteen 2030, että se pysyy sillä tasolla. Se osoittaa osittain myös sitä, että siellä rahastointiastetta voidaan kasvattaa. Se on nuorille ikäryhmille tosi tärkeä asia, ja se on varautumista tuleviin eläkkeisiin heidän osaltaan.

Pöytäkirja PTK 2/2025 vp

Sitten täällä taustalla on myös tämä inflaation vakauttaja, joka on merkitystään suurempi. Sitä on aika vähän käsitelty julkisuudessa. Sen merkitys on sillä tavalla iso, että jos inflaation vakauttaja olisi ollut 23—24, kun työeläkeindeksi nousi yhteensä yli 12 prosenttiyksikköä näinä kahtena vuonna yhteensä, niin tämä inflaation vakauttaja tällä mekanismilla, mitä tässä on nyt sovittu, olisi ottanut siitä pois 3,6 prosenttiyksikköä. Tämä on sillä tavalla tosi merkittävä asia, että se olisi eläkeläisten kohdalla tarkoittanut sitä, että 2 000 euron eläkkeellä olevalla se olisi niistänyt noin 70 euroa siitä korotuksesta pois ja 3 000 euron eläkkeellä noin 100 euroa siitä korotuksesta pois. Mutta myös eläkemenoja, joita on noin 34 000 miljoonaa vuodessa, tämä inflaation vakauttaja olisi vähentänyt 1 200 miljoonaa euroa. Siellä puhutaan todella isoista summista, ja nämä ovat jääneet tässä julkisuudessa vähän taka-alalle.

Työmarkkinajärjestöt hoitavat tätä eläkejärjestelmää, ja se nytten pysyy aina kymmenen vuoden välein tarkasteltuna hyvässä kunnossa, ja onneksi hallitus on hyväksynyt tämän ratkaisun. Täytyy sanoa, että tämä näyttää tulevaisuuteen hyvältä, ja minä uskon, että eläkeratkaisun osalta meillä ei tässä lähivuosina tarvitse toimia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

12. Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2023

Kertomus K 19/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 25/2024 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 7.2.2025 pidettävään täysistuntoon.

13. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 7.2.2025 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.51.

Pöytäkirjan vakuudeksi: